PROTOKÓŁ KONTROLI

przeprowadzonej w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Bydgoszczy

ul. Powstańców Wielkopolskich 10 (kod pocztowy 85-090) nr statystyczny 000092462, zwanym w dalszej treści protokołu „WIW".

Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii (zwanym dalej WLW) od dnia 3 października 2002 r. jest Bogumiła Mikołajczak.

[Dowód: akta kontroli str. 4, 5]

Kontrolę przeprowadzili:

- Szymon Hałasiewicz – specjalista kontroli państwowej z Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 078937 z dnia 9 maja 2012 r., w okresie od 10 maja do 6 czerwca 2012 r., z przerwami w dniach: 16 i 18 maja, 5 czerwca 2012 r.,
- Sylwia Woźniak-Waszak – starszy inspektor kontroli państwowej z Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 078938 z dnia 9 maja 2012 r., w okresie od 10 maja do 11 czerwca 2012 r., z przerwą w dniu 8 czerwca 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1, 2]

Przedmiotem kontroli była realizacja programów zwalczania salmonelli w stadach kur. Kontrolą objęto okres od 2007 r. do dnia 11 czerwca 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1]

W toku kontroli ustalono, co następuje:

1. Realizacja programów zwalczania wybranych serotypów Salmonella w stadach hodowlanych kur i stadach kur niosek

1.1. Rzetelność realizacji krajowych programów

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki realizacji krajowych programów na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007 – 2011:

Tabela nr 1

Lp.	Rok	Łączna liczba stad[b]	Łączna liczba zwierząt	Łączna liczba stad objętych programem	Łączna liczba zwierząt objętych programem	Liczba zbadanych stad[c]	Liczba stad[d] z dodatnim wynikiem badania[a]*			Liczba stad zlikwidowanych[a]*		Łączna liczba zwierząt poddanych ubojowi lub zabitych[a]*		Ilość zniszczonych jaj (liczba)[a]*		Ilość jaj skierowanych do produkcji (liczba)[a]*	
							(a1) S.E.	(a2) S.T.	(a3) S.H.S.V.S.I	(a4) S.E i S.T.	(a3) S.H.S.V.S.I	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)	(a4)	(a3)
Stada hodowlane kur																	
1.	2007	93	741 578	93	741 578	87	4	0	1	3	1	14 764	6 608	53 998	37 218	0	0
2.	2008	114	968 190	113	960 849	101	10	0	4	11	4	59 987	24 571	125 754	79 606	14 160	74 310
3.	2009	129	1 084 925	129	1 084 925	129	1	1	0	2	0	14 299	0	5 760	0	29 902	0
4.	2010	148	1 191 860	146	1 172 070	146	5	1	1	4	1	29 871	7 433	0	52 489	109 056	0
5.	2011	148	1 273 397	148	1 273 397	148	7	0	0	7	0	57 054	0	27 350	0	481 986	0
Razem		**632**	**5 259 950**	**629**	**5 232 819**	**611**	**27**	**2**	**6**	**27**	**6**	**175 975**	**38 612**	**212 862**	**169 313**	**635 104**	**74 310**
Stada towarowe niosek																	
1.	2007	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2.	2008	86	1 328 555	52	1 100 453	52	9	2	4	10	–	194 486	–	212 163	–	220 320	–
3.	2009	73	1 300 485	63	1 298 225	63	3	0	4	3	–	21 031	–	12 122	–	92 520	–
4.	2010	86	1 738 368	81	1 736 898	81	2	0	5	2	–	48 526	–	36 370	–	1 209 600	–
5.	2011	83	1 422 276	73	1 419 196	70	2	0	4	2	–	20 573	–	35 460	–	33 193	–
Razem		**328**	**5 789 684**	**269**	**5 554 772**	**266**	**16**	**2**	**17**	**17**	**0**	**284 616**	**0**	**296 115**	**0**	**1 555 633**	**0**

a) Dla Salmonella odzwierzęcej należy wskazać serotypy objęte programem zwalczania (a1) dla Salmonella Enteritidis, (a2) dla Salmonella Typhimurium, (a3) dla innych serotypów w stadach hodowlanych kur (S.Hadar, S.Virchow, S.Infantis), (a4) dla Salmonella Enteritidis lub Salmonella Typhimurium.

b) Łączna liczba stad w województwie, tj. stada kwalifikujące się i niekwalifikujące się do programu

c) Liczba stad zbadanych na obecność serotypu Salmonella objętego programem. W tej kolumnie nie należy stada liczyć dwa razy, nawet jeżeli przebadano je więcej niż jeden raz.

d) Jeżeli, zgodnie z przypisem d, zbadano stado więcej niż jeden raz, dodatni wynik badania powinien być brany pod uwagę tylko raz.

* Również ptaki w okresie odchowu.

[Dowód: akta kontroli str. 10, 13-22]

Stada hodowlane kur

Ad 1 i 2) Różnica pomiędzy ilością stad kur hodowlanych objętych programem a liczbą stad zbadanych, wynika z faktu występowania w powiecie aleksandrowskim w 2007 r. – 6 stad na 1 fermie i w 2008 r. – 12 stad na 2 fermach, które zostały wykazane jako nie badane z uwagi na wykonywanie w okresie sprawozdawczym badań tzw. właścicielskich niezgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus)" na lata 2007-2009[1] (zwanego dalej „rozporządzeniem Rady Ministrów z 28 marca 2007 r."), tj. w innych laboratoriach niż wskazano w pkt 1.5 załącznika do ww. rozporządzenia.

Ad 2) Różnica w 2008 r. pomiędzy łączną ilością stad kur hodowlanych (114) a łączną liczbą stad objętych programem (113) wynika z ujęcia stada zakażonego w grudniu 2007 r., a likwidowanego w styczniu 2008 r. wyłącznie w kolumnie „łączna liczba stad" (powiat świecki).

Ad 4) Różnica w 2010 r. pomiędzy łączną ilością stad kur hodowlanych (148) a łączną liczbą stad objętych programem (146) wynika z faktu ujęcia 2 stad (powiat chełmiński), które zakończyły produkcję i zostały przekazane do uboju w okresie od stycznia do kwietnia 2010 r., tj. w okresie braku obowiązującego rozporządzenia wprowadzającego „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus)" na 2010 r.[2]

[Dowód: akta kontroli str. 11-12]

Likwidacja zakażonych stad kur hodowlanych

Ad 1 i 2) W 2007 r. spośród 5 stad hodowlanych zakażonych serotypami Salmonelli objętymi krajowym programem (powiaty: inowrocławski, sępoleński i świecki) zlikwidowano 4 stada, 1 stado (powiat świecki) zlikwidowano w 2008 r., które ujęto również w okresie sprawozdawczym 2008 r.

Ad 4) W 2010 r. spośród 7 stad hodowlanych zakażonych serotypami objętymi krajowym programem (powiaty: aleksandrowski, bydgoski, golubsko-dobrzyński, inowrocławski) zlikwidowano 5 stad, 2 stada (powiaty: bydgoski i golubsko-dobrzyński) nie podlegały nakazowi likwidacji przez organ Inspekcji Weterynaryjnej (zwany dalej „IW") w czasie braku

[1] Dz. U. Nr 61, poz. 414 ze zm., utraciło moc z dniem 31.12. 2009 r.
[2] Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 kwietnia 2010 r. /Dz. U. Nr 78, poz. 514/ weszło w życie z dniem 26 maja 2010 r., utraciło moc z dniem 31.12.2010 r.

obowiązującego rozporządzenia wprowadzającego „Krajowy program zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus)" na 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 11-12]

Stada towarowe niosek

Ad 2-5) W latach 2008 – 2011 w „łącznej liczbie stad" oraz „łącznej liczbie zwierząt" ujęto również fermy niosek (stada i zwierzęta) nie kwalifikujące się do programu, tj. o obsadzie poniżej 350 sztuk.

Ad 5) Różnica w 2011 r. pomiędzy ilością stad kur niosek objętych programem (73) a liczbą stad zbadanych (70) wynikała z faktu nie przeprowadzenia badań w okresie sprawozdawczym:

- 2 stad na 2 fermach w powiecie toruńskim (w jednym stadzie badania przeprowadzono w 2010 r., w maju 2011 r. nastąpiła sprzedaż stada; w drugim stadzie ze względu na wiek stado nie było badane w okresie sprawozdawczym),
- 1 stada na fermie w powiecie bydgoskim (w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzano badań ze względu na wiek stada, tj. w okresie przed nieśnością, stado badane w 2012 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 11-12]

Likwidacja zakażonych stad towarowych niosek

Ad 2) W 2008 r. spośród 11 zakażonych stad niosek serotypami objętymi programem, zlikwidowano 10 stad, 1 stado zlikwidowano w 2009 r. i ujęto je w okresie sprawozdawczym 2009 r. jako stado zlikwidowane (nie wykazano go w stadach zakażonych).

Ad 3) W 2009 r. 2 stada niosek nie podlegały nakazowi likwidacji przez organ Inspekcji Weterynaryjnej z uwagi na brak obowiązującego rozporządzenia wprowadzającego krajowy program. Jedno stado niosek zostało zlikwidowane przez hodowcę – bez wypłaty odszkodowania i nakazu likwidacji przez organy IW.

[Dowód: akta kontroli str. 11-12]

Krajowy Plan Kontroli Urzędowej Pasz

Bogdan Zawalich – Wojewódzki Inspektor Weterynaryjny ds. bezpieczeństwa pasz wyjaśnił, że: *„Krajowy Plan Urzędowej Kontroli Pasz nie przewiduje odrębnego programu w zakresie wykrywania pałeczek Salmonella w stadach hodowlanych i stadach kur niosek. Plan ten określa ilość próbek dla poszczególnych województw, które należy pobrać do badania w danym roku. Wojewódzki Inspektor ds. bezpieczeństwa pasz opracowując Wojewódzki Plan Urzędowej Kontroli Pasz, określa liczbę próbek dla poszczególnych Powiatowych*

Inspektoratów Weterynarii oraz miejsce pobrania próbek. W ramach tego uwzględnia się również pasze dla drobiu. Jednak to Powiatowy Lekarz Weterynarii podejmuje ostateczną decyzję odnośnie miejsca pobrania próbek. W oparciu o przeprowadzoną analizę ryzyka na swoim terenie może zmienić miejsce pobrania próbek pasz a także rodzaj paszy w zależności od gatunku zwierząt, dla którego jest przeznaczona. Wówczas zmieniany jest Plan Wojewódzki."

[Dowód: akta kontroli str. 23]

W latach 2007-2011 w WIW zrealizowano plany urzędowej kontroli pasz, tj.:

- W 2007 r. na ogólną liczbę pobranych do badań próbek pasz 1.383, do badania w kierunku Salmonelli pobrano 250 próbek pasz, z tego 87 próbek pobrano z materiałów paszowych oraz 52 próbki z mieszanek paszowych wyłącznie dla drobiu. W 1 przypadku stwierdzono wynik dodatni i powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii (zwanego dalej „PLW") nadzorującego miejsce produkcji.
- W 2008 r. na ogólną liczbę pobranych do badań próbek pasz 1.119, do badania w kierunku Salmonelli pobrano 250 próbek pasz, z tego 100 próbek pobrano z materiałów paszowych oraz 90 próbek pasz wyłącznie dla drobiu (50 próbek pasz od producentów materiałów paszowych, 20 z wytwórni pasz, 10 z punktów obrotu paszami oraz 10 z gospodarstw rolnych). Stwierdzono 2 wyniki dodatnie w materiałach paszowych i 2 w mieszankach paszowych.
- W 2009 r. na ogólną liczbę pobranych do badań próbek pasz 1.137, do badania w kierunku Salmonelli pobrano 250 próbek pasz, z tego 95 próbek materiałów paszowych oraz 93 próbki pasz wyłącznie dla drobiu (55 próbek od producentów materiałów paszowych, 18 z wytwórni pasz, 10 z punktów obrotu oraz 10 z gospodarstw rolnych). Stwierdzono 1 wynik dodatni w materiale paszowym.
- W 2010 r. na ogólną liczbę pobranych do badań próbek pasz 1.153, do badania w kierunku Salmonelli pobrano 250 próbek pasz, z tego 87 próbek materiałów paszowych oraz 89 próbek pasz wyłącznie dla drobiu (50 próbek od producentów materiałów paszowych, 19 z wytwórni pasz, 10 z punktów obrotu oraz 10 z gospodarstw rolnych). Nie stwierdzono wyników dodatnich.
- W 2011 r. na ogólną liczbę pobranych do badań próbek pasz 1.119, do badania w kierunku Salmonelli pobrano 250 próbek pasz, z tego 116 próbek materiałów paszowych oraz 81 próbek pasz wyłącznie dla drobiu. Stwierdzono w 1 przypadku obecność Salmonelli w materiale paszowym.

- Na 2012 r. do badania w kierunku Salmonelli zaplanowano do pobrania 250 próbek pasz, z czego zaplanowano pobranie 76 próbek pasz wyłącznie dla drobiu. Do dnia 25 maja 2012 r. nie stwierdzono dodatniego wyniku w paszy dla drobiu.

[Dowód: akta kontroli str. 23-24]

1.2. Osiąganie w skali województwa zakładanego celu wspólnotowego

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005 r. wdrażającego rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003, *celem wspólnotowym w odniesieniu do ograniczenia powszechnego występowania Salmonella Enteritidis, Salmonella Hadar, Salmonella Infantis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Virchow w stadach hodowlanych jest ograniczenie maksymalnej wartości procentowej dorosłych stad hodowlanych liczących przynajmniej 250 ptaków z wynikiem pozytywnym do 1% lub mniej do 31 grudnia 2009 r.*

W poniżej tabeli przedstawiono realizację zakładanego celu wspólnotowego w skali województwa kujawsko-pomorskiego dla dorosłych stad hodowlanych kur:

stada hodowlane kur (dot. 5 serotypów)								
Lp.	**Rok**	**Łączna liczba stad dorosłych**	**Łączna liczba ptaków dorosłych**	**Łączna liczba stad dorosłych objętych programem**	**Łączna liczba ptaków dorosłych objętych programem**	**Liczba dorosłych stad zbadanych**	**Łączna liczba stad dorosłych zakażonych**	**Odsetek dorosłych stad z dodatnim wynikiem w skali województwa**
1.	2007	68	494 479	68	494 479	66	4	6,06%
2.	2008	93	789 641	93	789 641	81	10	12,35%
3.	2009	95	760 118	95	760 118	95	2	2,11%
4.	2010	106	815 326	104	795 536	104	7	6,73%
5.	2011	102	807 030	102	807 030	102	7	6,86%
Razem		**464**	**3 666 594**	**462**	**3 646 804**	**448**	**30**	**6,70%**

[Dowód: akta kontroli str. 9]

W latach 2007-2011 odsetek dorosłych stad hodowlanych kur z dodatnim wynikiem w województwie kujawsko-pomorskim kształtował się na poziomie od 2,11% do 12,35%, tj. przekraczał zakładany cel wspólnotowy w graniach od 1,11% do 11,35%.

[Dowód: akta kontroli str. 9]

Zgodnie z art. 1b) rozporządzenia Komisji (UE) nr 517/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do unijnego celu ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 i rozporządzenie Komisji (UE) nr 200/2010, *celem unijnym, o którym mowa w*

art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2160/2003, dotyczącym ograniczenia częstości występowania Salmonelli enteritidis i Salmonelli typhimurium u dorosłych kur niosek gatunku Gallus gallus jest ograniczenie maksymalnej wartości procentowej do 2 % lub mniej stad dorosłych kur niosek z wynikiem dodatnim.

W poniżej tabeli przedstawiono realizację zakładanego celu unijnego w skali województwa kujawsko-pomorskiego w stadach kur niosek:

Stada towarowe niosek (dot. 2 serotypów S.E. i S.T.)								
Lp.	**Rok**	**Łączna liczba stad dorosłych**	**Łączna liczba ptaków dorosłych**	**Łączna liczba stad dorosłych objętych programem**	**Łączna liczba ptaków dorosłych objętych programem**	**Liczba dorosłych stad zbadanych**	**Łączna liczba stad dorosłych zakażonych**	**Odsetek dorosłych stad z dodatnim wynikiem w skali województwa**
1.	2007	–	–	–	–	–	–	–
2.	2008	73	1 080 259	47	1 031 427	47	10	21,28%
3.	2009	69	1 272 185	59	1 269 925	59	3	5,08%
4.	2010	82	1 685 448	77	1 683 978	77	2	2,60%
5.	2011	77	1 336 476	67	1 333 396	65	2	3,08%
Razem		**301**	**5374368**	**250**	**5318726**	**248**	**17**	**6,85%**

[Dowód: akta kontroli str. 9]

W latach 2008-2011 odsetek dorosłych stad towarowych niosek z dodatnim wynikiem w województwie kujawsko-pomorskim kształtował się na poziomie od 2,60% do 21,28%, tj. przekraczał zakładany cel unijny w graniach od 0,60% do 19,28%.

[Dowód: akta kontroli str. 9]

1.3. Stwierdzone w województwie kujawsko-pomorskim zachorowania ludzi na Salmonellę

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował, że w latach 2007 -2012 (do 30 kwietnia) w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano ogółem 3.158 przypadków zatruć pokarmowych salmonellozą, tj.:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (do 30.04)*
Salmonelozy - zatrucia pokarmowe	660	745	509	613	534	97

Uwagi: choroby zakaźne raportowane są w okresach dwutygodniowych – do 15 i ostatniego dnia każdego miesiąca

[Dowód: akta kontroli str. 6, 7]

Serotypy pałeczek Salmonella, będące czynnikiem etiologicznym zarejestrowanych zatruć pokarmowych to:

- w 2007 roku: Enteritidis, Typhimurium, Agona, Hadar, Infantis, Montevideo, Newport, Tshiongwe, Virchow, Bredney, Sandiego, Gallinarum, Goldcoast, Glostrup, Larochelle, Kimuenza, Tennessee, Kanada, Abony, Djugu, Species, z gr. CO,
- w 2008 roku: Enteritidis, Typhimurium, Agona, Hadar, Infantis, Newport, Tshiongwe, Virchow, Djugu, Indiana, Essen, Species,
- w 2009 roku: Enteritidis, Typhimurium, Hadar, Infantis, Saint Paul, Virchow, Gallinarum, Tennessee, Dessau, Singapore, Choleraesuis, Species, z gr. D,
- w 2010 roku: Enteritidis, Typhimurium, Agona, Braenderup, Hadar, Infantis, Kentucky, London, Mbandaka, Newport, Norwich, Virchow, Gallinarum, Species, z gr. BO,
- w 2011 roku: : Enteritidis, Typhimurium, Hadar, Infantis, Virchow, Butantam, Bongori, Derby, Gallinarum, Stanley, Kentucky, Stanleyville, Choleraesuis, Species, z gr. D,
- w 2012 roku (I kwartał): Enteritidis, Typhimurium, Braenderup, Bredeney, Species.

[Dowód: akta kontroli str. 6, 7]

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował, że w latach 2007 -2012 (do 14 maja) w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano ogółem 79 ognisk zatruć pokarmowych wywołanych przez pałeczki Salmonella, tj.:

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (do 14.05)
Liczba ognisk	13	17	6	16	21	6

[Dowód: akta kontroli str. 6, 8]

Serotypy pałeczek Salmonella, będące czynnikiem etiologicznym w ogniskach zatruć pokarmowych to: w 2007 r. – Enteritidis, w 2008 r. - Enteritidis, Virchow, w 2009 r. - Enteritidis, Gallinarum, w 2010 r. - Enteritidis, Infantis, w 2011 r. - Enteritidis, Typhimurium, w 2012 r. (do 14 maja) - Enteritidis, Typhimurium.

[Dowód: akta kontroli str. 6, 8]

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował, że: *„Z analizy danych o nośnikach zatruć pokarmowych wynika, że najczęstszym nośnikiem w salmonellozowych zatruciach pokarmowych były potrawy z jaj oraz z dodatkiem surowych jaj kurzych. Do zachorowań dochodziło również po spożyciu potraw mięsnych, zwłaszcza z mięsa drobiowego, wędlin, potraw mlecznych, a także w mniejszym odsetku warzyw, owoców i ich przetworów."*

[Dowód: akta kontroli str. 6, 8]

1.4. Wielkość środków zaplanowanych i wydatkowanych na realizację poszczególnych programów

Wielkość środków zaplanowanych i wydatkowanych na realizację poszczególnych programów przedstawiała się następująco:

Koszty	2007		2008		2009		2010		2011		Do 30.06.2012		Ogółem	
	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*	Ogółem	Do refundacji*
Stada hodowlane kur														
1. Badania	10 698,06	4 155,20	19 441,20	9 269,06	22 191,60	5 973,19	16 331,39	5 841,24	18 572,60	7 352,23	0,00	0,00	87 234,85	32 590,92
1.1 Badania laboratoryjne	4 445,64	4 155,20	11 014,41	9 269,06	6 688,73	5 973,19	6 575,28	5 841,24	9 274,84	7 201,23			37 998,90	32 439,92
1.2 Pobieranie próbek	5 989,53		7 789,45		15 502,87		9 756,11		9 297,76				48 335,72	0,00
1.3 Inne	262,89		637,34						0,00	151,00*			900,23	151,00
2. Ubój i zniszczenie	501 680,51	494 205,26	1 669 151,72	1 574 280,19	553 817,21	375 572,21	631 189,89	496 174,60	2 415 943,46	2 367 886,16	0,00	0,00	5 771 782,79	5 308 118,42
2.1 Odszkodowanie za drób i jaja	498 205,26	494 205,26	1 638 458,79	1 574 280,19	553 817,21	375 572,21	629 247,84	496 174,60	2 367 886,16	2 367 886,16			5 687 615,26	5 308 118,42
2.2 Transport			22 855,85				0,00		0,00				22 855,85	0,00
2.3 Unieszkodliwienie	3 475,25		7 837,08				1 942,05		48 057,30				61 311,68	0,00
2.4 Obróbki produktów							0,00		0,00				0,00	0,00
3. Wynagrodzenia (zatrudnieni wyłącznie do programu)	509,37		776,22				940,48		886,30				3 112,37	0,00
4.Inne	413,99		52 427,66		23 159,37		6 110,48		3 279,76				85 391,26	0,00
Ogółem	513 301,93	498 360,46	1 741 796,80	1 583 549,25	599 168,18	381 545,40	654 572,24	502 015,84	2 438 682,12	2 375 238,39	0,00	0,00	5 947 521,27	5 340 709,34
Stada towarowe kur niosek														

1. Badania	X	X	14 230,61	10 550,75	8 996,37	6 713,13	5 994,90	4 172,02	10 480,71	6 814,36	0,00	0,00	39 702,59	28 250,26
1.1 Badania laboratoryjne	X	X	11 836,86	10 550,75	7 524,09	6 713,13	4 644,46	4 172,02	8 121,50	6 814,36			32 126,91	28 250,26
1.2 Pobieranie próbek	X	X	1 932,32		1 472,28		1 350,44		2 359,21				7 114,25	0,00
1.3 Inne	X	X	461,43						0,00				461,43	0,00
2. Ubój i zniszczenie	X	X	1 677 243,66	1 503 792,37	91 303,78	63 124,57	187 387,98	164 347,93	86 392,31	60 820,99	0,00	0,00	2 042 327,73	1 792 085,86
2.1 Odszkodowanie za drób i jaja	X	X	1 553 839,02	1 503 792,37	86 998,75	63 124,57	164 347,93	164 347,93	71 319,32	60 820,99			1 876 505,02	1 792 085,86
2.2 Transport	X	X	102 576,96				11 569,35		971,14				115 117,45	0,00
2.3 Unieszkodliwienie	X	X	20 827,68		4 305,03		11 470,70		14 101,85				50 705,26	0,00
2.4 Obróbki produktów	X	X							0,00				0,00	0,00
3. Wynagrodzenia (zatrudnieni wyłącznie do programu)	X	X	1 060,08				311,69		228,72				1 600,49	0,00
4.Inne	X	X	22 485,73		26 408,86		513,92		324,30	38,50*			49 732,81	38,50
Razem	X	X	1 715 020,08	1 514 343,12	126 709,01	69 837,70	194 208,49	168 519,95	97 426,04	67 673,85	0,00	0,00	2 133 363,62	1 820 374,62

*) kwoty w EURO

Na dzień kontroli brak był danych za 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 113-138]

Łączne koszty realizacji programów (w latach 2007 - 2011) dla hodowlanych stad kur wyniosły 5.947,5 tys. zł i w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosły od 513,3 tys. zł w 2007 r. do 2.438,7 tys. zł w 2011 r. Największą pozycją kosztów były „odszkodowania za drób i jaja" i w poszczególnych latach objętych analizą wyniosły odpowiednio 97, 94, 92, 96, 97 % kosztów poniesionych w danym roku na realizację programu.

Łączne koszty realizacji programów (w latach 2008 - 2011) dla stad towarowych kur niosek wyniosły 2.133,4 tys. zł i w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosły od 97,4 tys. zł w 2011 r. do 1.715 tys. zł w 2008 r. Największą pozycją kosztów były „odszkodowania za drób i jaja" i w poszczególnych latach objętych analizą wyniosły odpowiednio 91, 69, 85, 73 % kosztów poniesionych w danym roku na realizację programu.

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w przypadku stad hodowlanych kur (w latach 2007 – 2011) wyniosły łącznie 5.340,6 tys. zł i dotyczyły: kosztów badań laboratoryjnych (0,61 % środków kwalifikujących się do współfinansowania) i odszkodowań za drób i jaja (99,39 %).

Środki kwalifikujące się do współfinansowania w przypadku stad kur niosek (w latach 2008 – 2011) wyniosły łącznie 5.340,6 tys. zł i dotyczyły: kosztów badań laboratoryjnych (0,61 % środków kwalifikujących się do współfinansowania) i odszkodowań za drób i jaja (99,39 %).

Wysokość środków kwalifikujące się do współfinansowania w przypadku stad hodowlanych kur w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosły: 498,4 tys. zł, 1.583,5 tys. zł, 381,5 tys. zł, 502 tys. zł, 2.375,2 tys. zł.

Wysokość środków kwalifikujących się do współfinansowania w przypadku stad towarowych kur niosek w latach 2008 – 2011 wyniosły: 1.514,3 tys. zł, 69,8 tys. zł, 168,5 tys. zł, 67,7 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 113-138]

2. Prawidłowość przebiegu realizacji programów

2.1. Przekazywanie przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii (PLW) informacji o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających rejestracji

Przekazywanie comiesięcznych informacji o chorobach zakaźnych zwierząt przez PLW do WIW sprawdzono na przykładzie miesiąca marca w poszczególnych latach objętych kontrolą. Ustalono, że dane (miesięczne informacje Powiatowych Lekarzy Weterynarii do Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych) przekazywane były przez PLW zgodnie z

terminem określonym w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi[3] tj. do 5 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym informacja ta została zebrana, za wyjątkiem 3 informacji przekazanych z opóźnieniem jedno i dwudniowym. Dotyczyło to informacji przekazanej przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wąbrzeźnie za marzec 7 kwietnia 2010 r., Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Chełmnie w dniu 6 kwietnia 2007 r. i Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Radziejowie 6 kwietnia 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 52- 58]

2.2. Przekazywanie informacji dotyczących realizacji krajowych programów zwalczania niektórych serotypów Salmonelli

Miesięczne informacje WLW do Głównego Lekarza Weterynarii (zwanego dalej „GLW") o stwierdzeniu chorób zakaźnych podlegających rejestracji i miesięczne informacje o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych sprawdzono na przykładzie miesiąca marca w poszczególnych latach objętych kontrolą. Ustalono, że ww. informacje przekazywane były zgodnie z terminem określonym w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia, tj. do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu w którym informacja ta została zebrana.

[Dowód: akta kontroli str. 58-59]

Przekazywanie informacji merytorycznych i finansowych do GLW dotyczące realizacji krajowych programów zwalczania niektórych serotypów Salmonelli sprawdzono w poszczególnych latach objętych kontrolą. Stwierdzono, że:

- za 2011 r. – sprawozdania merytoryczne z realizacji programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt należało przesłać do GIW w terminie do 10 lutego 2012 r. – przekazanie nastąpiło pismem z dnia 8 lutego 2012 r.,
- za 2010 r. – informacje należało przesłać do GIW w terminie do 10 lutego 2011 r. – przekazanie nastąpiło 10 lutego 2011 r.,
- za 2009 r. – Zastępca GLW pismem z 23 grudnia 2009 r. poinformował, że sprawozdania w formie elektronicznej należy przesłać do 22 stycznia 2010 r. Zastępca Głównego Lekarza Weterynarii pismem z 22 marca 2010 r. poinformował, że ostatecznym terminem składania sprawozdań merytorycznych i finansowych za 2009 r. dotyczących krajowych

[3] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe /Dz. U. z 2005 r. Nr 242 poz. 2045/.

programów zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach jest dzień 25 marca 2010 r. (pismem z 26 marca 2010 r. termin ten został przesunięty na 30 marca 2010 r.). Wersję elektroniczną przesłano 22 stycznia 2010 r., wersję papierową wysłano 25 marca 2010 r.

- za 2008 r. – GLW pismem z dnia 7 stycznia 2009 r. poinformował, że sprawozdania końcowe należy przesłać do 30 stycznia 2009 r. Sprawozdania końcowe za 2008 r. dotyczące realizacji programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella przesłano do GLW w dniu 30 stycznia 2009 r.
- za 2007 r. – GLW pismem z dnia 4 stycznia 2008 r. zwrócił się z prośbą o przesłanie danych dotyczących realizacji „Krajowych Programów zwalczania niektórych serotypów Salmonella" zgodnie ze wzorem do 30 stycznia 2008 r. Kujawsko-Pomorski Lekarz Weterynarii w odpowiedzi na ww. pismo odpowiednie dane przesłał pismem z dnia 29 stycznia 2008 r.

[Dowód: akta kontroli str. 58-59]

2.3. Badanie próbek w ramach krajowych programów przez Zakład Higieny Weterynaryjnej (ZHW)

Badania urzędowe z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach krajowych programów przeprowadzane były wyłącznie w laboratorium ZHW w Bydgoszczy. ZHW nie wykonywał badań dla innych województw (badań zlecanych przez PLW).

[Dowód: akta kontroli str. 42, 44]

Joanna Andrzejewska – Lemanowicz - Kierownik Pracowni Bakteriologii Ogólnej i Mikrobiologicznego Badania Pasz wyjaśniła, że: *„Laboratorium ZHW przesyła do Krajowego Laboratorium Referencyjnego w Puławach 1 szczep reprezentujący każdy stwierdzony serotyp wraz z kartą informacyjną w celu wykonania badań potwierdzających."*

[Dowód: akta kontroli str. 44]

Odnośnie wykonywania badań tzw. właścicielskich, Joanna Andrzejewska – Lemanowicz - Kierownik Pracowni Bakteriologii Ogólnej i Mikrobiologicznego Badania Pasz wyjaśniła, że badania właścicielskie z terenu województwa przeprowadzane są w laboratorium ZHW oraz w laboratoriach zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii.

[Dowód: akta kontroli str. 42, 44]

W latach 2007-2011 ZHW w Bydgoszczy w ramach krajowych programów wykonał:

liczba badań ogółem	liczba badań urzędowych		liczba wyników dodatnich	liczba efektów hamujących wzrost bakterii*				
	badania bakteriologiczne	skuteczność dezynfekcji		2007	2008	2009	2010	2011
5.065 analiz	1.045	135	130 serotypowań	106 EH	231 EH	245 EH	255 EH	208 EH

* wykonane efekty hamujące ocenione jako ujemne

[Dowód: akta kontroli str. 44-45]

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę badań skuteczności dezynfekcji w poszczególnych latach 2007-2011 w porównaniu do liczby zlikwidowanych stad zakażonych, tj.:

skuteczność dezynfekcji	2007	2008	2009	2010	2011	Ogółem
stada hodowlane kur	badania uwzględnione w liczbie badań bakteriologicznych	38	19	10	14	81
stada kur niosek	-	20	21	0	13	54
liczba zlikwidowanych zakażonych stad ogółem	4	25	5	7	9	50

[Dowód: akta kontroli str. 10, 45]

Joanna Andrzejewska – Lemanowicz - Kierownik Pracowni Bakteriologii Ogólnej i Mikrobiologicznego Badania Pasz wyjaśniła, że: *„Liczba wykonanych badań urzędowych – analiz skuteczności dezynfekcji nie będzie odpowiadała liczbie zlikwidowanych stad zakażonych z uwagi na metodykę badania laboratoryjnego, która dopuszcza wykonywanie kilku analiz laboratoryjnych (pobranych np. 11 wymazów powierzchniowych: z podłoża, kątów narożnych, z urządzeń do karmienia, z systemu wentylacyjnego, z magazynu jaj z jednego obiektu), pulowanych w laboratorium w kilka próbek zbiorczych (np. na 1 próbkę zbiorczą przypadają max. 4 wymazy powierzchniowe). W latach 2007-2009 – na 1 badanie urzędowe obiektu po dezynfekcji przypadały 4 pule próbek (wykonywano 4 analizy), w 2010 r. odpowiednio 3-5 puli próbek, w 2011 r. 4-5 puli próbek, w 2012 r. – 5 puli próbek. W 2012 r. do dnia 1 czerwca nie wykonywano badań skuteczności dezynfekcji."*

[Dowód: akta kontroli str. 45]

W latach 2007-2011 koszty badań w ramach realizacji krajowych programów (ustalane na podstawie ilości badań i kalkulacji kosztów jednostkowych) były zgodne z kwotami wykazanymi w sprawozdawczości finansowej z realizacji krajowych programów przekazywanej do GIW.

[Dowód: akta kontroli str. 145]

2.4. Dyskwalifikacja próbek

W Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy obowiązuje m.in. procedura „Postępowanie z próbkami do badań" (PO-03), instrukcja „Kryteria przyjęć próbek do Pracowni Bakteriologii Ogólnej" (I-04/PO-03/B/bo), procedura badawcza „Obecność i identyfikacja pałeczek z rodzaju Salmonella" (PB-01/B/bo edycja 6) oraz prowadzony jest rejestr próbek nieprzyjętych do badania.

[Dowód: akta kontroli str. 143]

W latach 2007 – 2012 (do 30 maja) w ramach krajowych programów zwalczania serotypów salmonelli w ZHW wystąpiło 12 przypadków niezgodności w przyjmowanych próbkach do laboratorium, tj.: 4 przypadki w 2007 r., 7 przypadków w 2008 r., 1 przypadek w 2010 r.
Ww. niezgodności polegały m.in. na nieodpowiedniej wadze lub ilości próbek kału, pobraniu wymazów podeszwowych zamiast powierzchniowych, braku zgodności oznakowania próbek, braku dodatkowej próbki pobranej ze środowiska do badania urzędowego. Przyczyną ww. niezgodności było m.in. złe próbkobranie, nieświadomość lub błąd klienta, błąd lekarza pobierającego próbkę, nie sprawdzenie masy próbki w punkcie przyjęć próbek (PPP). W ww. przypadkach klienci i odpowiedni PLW byli telefonicznie informowani o niewłaściwym pobraniu lub oznakowaniu próbek; klienci i pracownicy w PPP zostali przeszkoleni w zakresie właściwego pobierania i przyjmowania próbek.

[Dowód: akta kontroli str. 26]

W latach 2007 – 2012 (do 30 maja) w ramach krajowych programów zwalczania serotypów salmonelli w ZHW wystąpiło 10 przypadków odstępstw od kryteriów przyjmowania próbek do laboratorium, tj.: 7 odstępstw w 2007 r., 2 odstępstwa w 2008 r., 1 odstępstwo w 2009 r.
Ww. odstępstwa polegały m.in. na: przyjęciu próbek dostarczonych bez termotorby lub dostarczonych w termotorbie, w której brakowało pojemnika z wodą do pomiaru temperatury, przyjęciu 1 próbki kału zamiast 2, przyjęciu 10 wymazów podeszwowych dostarczonych w 2 próbkach zbiorczych po 5 sztuk zamiast 10 oddzielnych próbek. Przyczynami ww. odstępstw były nieświadomość klienta (brak lub złe przeszkolenie ze strony PIW), nieświadomość lekarza pobierającego próbkę, niewłaściwa interpretacja rozporządzenia Komisji (WE) nr 1003/2005 z 30 czerwca 2005 r. wdrażające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku *Gallus gallus* oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003. Ww. przypadkach klienci, lekarze pobierający próbkę oraz PLW zostali przeszkoleni z warunków pobierania i dostarczania próbek.

[Dowód: akta kontroli str. 27]

W okresie od 2007 r. do 2009 r. w laboratorium ZHW wykonywano badania w kierunku różnicowania szczepów szczepionkowych Salmonella od szczepów terenowych. W 2010 r. różnicowanie 2 szczepów przeprowadziło Krajowe Laboratorium Referencyjne PIW-PIB Puławy. W 2011 r. nie przeprowadzano badań.

Joanna Andrzejewska – Lemanowicz - Kierownik Pracowni Bakteriologii Ogólnej i Mikrobiologicznego Badania Pasz wyjaśniła, że: *„Wszystkie wykonane różnicowania szczepów nie potwierdziły szczepów szczepionkowych, co potwierdziło wystąpienie zakażenia pałeczkami Salmonella w stadzie i zasadność likwidacji stad zakażonych."*

[Dowód: akta kontroli str. 46]

W okresie objętym kontrolą w ZHW w Bydgoszczy w kierunku różnicowania szczepów szczepionkowych Salmonella od szczepów terenowych przeszkolone zostały 4 osoby.

[Dowód: akta kontroli str. 46]

Analiza 10 losowo wybranych sprawozdań z badań w których wykryto pałeczki Salmonelli wykazała, że informacja o wynikach dodatnich z badania (sprawozdania) została przekazywana (faxem) do właściciela próbki (odpowiedniego PIW) w tym samym dniu w którym zakończono badanie i sporządzono sprawozdanie. W każdym ww. sprawozdaniu (karcie przebiegu badania) zamieszczono ocenę efektu hamującego.

[Dowód: akta kontroli str. 25]

3. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programów

3.1. Kontrola WIW zadań realizowanych przez PLW związanych z realizacją programów zwalczania wybranych serotypów Salmonelli

Wojewódzki Koordynator zespołu ds. zdrowia i ochrony zwierząt przedkładał WLW plan kontroli działu ds. zdrowia zwierząt i materiału biologicznego obejmujący kontrolę 19 Powiatowych Inspektoratów Weterynarii (PIW) dotyczącą realizacji zadań PLW w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Analizą objęto protokoły kontroli Powiatowych Inspektoratów Weterynarii: wybrane losowo 2 z 2007 r. (tj. kontrola PIW w Golubiu – Dobrzyniu i Świeciu), wybrane losowo 2 z 2008 r. (tj. kontrola PIW w Świeciu i Rypinie), wybrane losowo 2 z 2009 r. (tj. kontrola PIW w Aleksandrowie Kujawskim oraz Tucholi) oraz 16 z 2010 r., 16 z 2011 r. i 3 z 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 140]

Zakres ww. kontroli obejmował m.in.: wyznaczanie osób nie będących pracownikami IW do czynności z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, zwalczania chorób zakaźnych oraz kontrolę wykonawstwa zadań zleconych, plany monitoringów zakaźnych chorób zwierząt i ich realizację, dokumentację wykonawstwa zadań z zakresu monitoringu i zwalczania chorób

zakaźnych zwierząt, ocenę prawidłowości postępowania administracyjnego PLW w związku z podejrzeniem lub stwierdzeniem zakaźnych chorób zwierząt, rejestr decyzji administracyjnych, ocenę dokumentowania i sprawozdawczości z przypadków chorób zwierząt oraz czynników chorobotwórczych i zoonotycznych, plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, ocenę procedury powoływania i odwoływania rzeczoznawców, realizację programów zwalczania salmonelli w stadach drobiu.

[Dowód: akta kontroli str. 140]

Kontrola WIW ustaliła, że w 2007 r. w PIW w Golubiu – Dobrzyniu i Świeciu w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r. działania PLW w zakresie realizacji programu były prawidłowe, w każdym z ww. powiatów program był realizowany na jednej fermie. Badania właścicielskie w okresie od kwietnia do lipca 2007 r. na fermie w powiecie świeckim realizowane były niezgodnie z harmonogramem pobierania próbek, w związku z powyższym została przeprowadzona kontrola przez PLW i wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień. W ww. 2 kontrolach WIW nie dawał zaleceń odnośnie realizacji krajowego programu.

[Dowód: akta kontroli str. 140-141]

W kontrolach w 2008 r. przeprowadzonych w PIW w Świeciu i Rypinie WIW odnotowywał liczbę ferm objętych programem oraz:

a) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r. ustalił, że:

- w 1 przypadku badania były prowadzone zgodnie z programem, w czerwcu 2008 r. ferma została wyrejestrowana z rejestru podmiotów nadzorowanych (sprzedaż stada przez właściciela) – PIW w Rypinie,
- w 1 przypadku badania właścicielskie były wykonywane z 2-tygodniowym opóźnieniem (PIW w Świeciu),
- analiza dokumentacji w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis na fermie wykazała uchybienie polegające na braku urzędowego badania skuteczności dezynfekcji po przeprowadzonej likwidacji stada (PIW w Świeciu),

b) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach niosek gatunku kura (Gallus gallus) na 2008 r."[4] (zwanym dalej „rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r.") badania realizowane były zgodnie z programem.

[4] Dz. U. z 2008, Nr 64, poz. 398, utrata mocy z dniem 31.12.2008 r.

W ww. 2 kontrolach WIW wnioskował o wyegzekwowanie realizacji programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w zakresie terminowości pobierania próbek tzw. właścicielskich oraz o każdorazowe wykonywanie po likwidacji stada zakażonego urzędowego badania skuteczności dezynfekcji (dotyczy PIW w Świeciu). Zgodnie z pismem PLW w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 141]

W kontrolach w 2009 r. przeprowadzonych w PIW w Aleksandrowie Kujawskim i Tucholi WIW odnotowywał liczbę ferm objętych programem oraz:

a) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r. ustalił, że:

- badania urzędowe realizowane były zgodnie z ww. rozporządzeniem,
- badania właścicielskie (PIW w Aleksandrowie Kujawskim) od kwietnia 2007 r. do stycznia 2009 r. nie były realizowane zgodnie z ww. rozporządzeniem (tj. próbki przekazywane były do laboratorium zatwierdzonego przez GLW do wykrywania pałeczek Salmonella, ale nie w ramach przedmiotowego programu); od lutego 2009 r. były realizowane zgodnie z rozporządzeniem w wyniku postępowania sądowego i wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 17 grudnia 2008 r.,

b) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2008 r. ustalił, że:

- badania urzędowe realizowane były zgodnie z ww. rozporządzeniem,
- odnośnie badań właścicielskich w 1 przypadku nie przeprowadzono jednego badania piskląt jednodniowych (PIW w Aleksandrowie Kujawskim), w 1 przypadku nie przeprowadzono badań ze względu na wykonanie badań urzędowych tuż po zasiedleniu kurników (PIW w Tucholi),
- postępowanie w przypadku stwierdzenia Salmonelli Typhimurium i Enteritidis na fermie było prawidłowe (PIW w Aleksandrowie Kujawskim),
- analiza dokumentacji w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis na fermie wykazała uchybienie polegające na braku oszacowania wartości zniszczonych jaj konsumpcyjnych (PIW w Tucholi).

W ww. 2 kontrolach WIW wnioskował o: przedstawienie aktualnej sytuacji na fermie (przybliżony termin zasiedlenia, wyniki kontroli warunków zoohigienicznych i zabezpieczenia przeciwepizootycznego przed zasiedleniem fermy) oraz w przypadku likwidacji kur niosek oraz utylizacji jaj konsumpcyjnych w ramach krajowych programów każdorazowe przeprowadzanie szacowania wartości zniszczonych z nakazu PLW jaj konsumpcyjnych bez względu na dalsze decyzje o przyznaniu bądź odmowie odszkodowania

(dotyczy PIW w Tucholi). Zgodnie z pismami PLW w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 142-143]

W 2010 r. WIW przeprowadził 14 kontroli okresowych w PIW w: Bydgoszczy, Tucholi, Aleksandrowie Kujawskim, Świeciu, Toruniu, Grudziądzu, Golubiu-Dobrzyniu, Lipnie, Chełmnie, Rypinie, Brodnicy, Sępólnie Krajeńskim, Radziejowie i Mogilnie na terenie których realizowane były krajowe programy zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych kur i stadach niosek. W ww. kontrolach WIW odnotowywał liczbę ferm objętych programem oraz:

a) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r., a następnie rozporządzenia Rady Ministrów z 20 kwietnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus) na 2010 r."[5], zwanego dalej „rozporządzeniem Rady Ministrów z 20 kwietnia 2010 r." (na terenie 7 PIW nie dotyczyło - brak ferm objętych programem) WIW ustalił, że:

- odnośnie prawidłowości wykonywania badań właścicielskich: w 5 przypadkach było prawidłowe, w 1 przypadku brakowało 2 badań w 2 stadach (PIW w Toruniu), w 1 przypadku wystąpiły nieprawidłowości w realizacji badań (PIW w Bydgoszczy),
- odnośnie prawidłowości wykonywania badań urzędowych: w 3 przypadkach było prawidłowe, w 1 przypadku brakowało nadzoru PLW nad pobieraniem próbek od piskląt jednodniowych (PIW w Rypinie), w 2 przypadkach brakowało poszczególnych badań (PIW w Golubiu-Dobrzyniu i Toruniu), w 1 przypadku (PIW w Bydgoszczy) brakowało pojedynczych badań przed depopulacją lub zastępowanie badań właścicielskich badaniami urzędowymi,
- sposób prowadzenia dokumentacji był w 6 przypadkach prawidłowy, w 1 przypadku (PIW w Toruniu) uniemożliwiał szybką weryfikację i analizę prawidłowości wykonywanych badań,
- w przypadkach: stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Bydgoszczy) oraz stwierdzenia Salmonelli Typhimurium w gospodarstwie (PIW w Golubiu-Dobrzyniu) podjęte działania były prawidłowe,

b) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach

[5] Dz. U. z 2010, Nr 78, poz. 514

niosek gatunku kura (Gallus gallus)" na 2009 r.[6] oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. w sprawie wprowadzenia wieloletniego „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura (Gallus gallus)"[7] zwanego dalej „rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r.", (na terenie 2 PIW nie dotyczyło - brak ferm objętych programem), WIW ustalił, że:

- odnośnie prawidłowości wykonywania badań właścicielskich: w 7 przypadkach było prawidłowe, w 4 przypadkach (PIW w Toruniu, Aleksandrowie Kujawskim, Brodnicy, Grudziądzu) brakowało poszczególnych badań, w 1 przypadku (PIW w Lipnie) braki w badaniach lub opóźnienia terminu badania skutkowały złożeniem oświadczenia wyjaśniającego przez właściciela oraz wydaniem decyzji PLW po kontrolach przeprowadzonych na fermie,
- odnośnie prawidłowości wykonywania badań urzędowych: w 11 przypadkach było prawidłowe, w 1 przypadku brakowało 1 badania (PIW w Toruniu),
- sposób prowadzenia dokumentacji był w 10 przypadkach prawidłowy, w 1 przypadku (PIW w Toruniu) uniemożliwiał szybką weryfikację i analizę prawidłowości wykonywanych badań, w 1 przypadku (PIW w Sępólnie Krajeńskim) w harmonogramach pobierania próbek brakowało zapisów o wykonanych badaniach właścicielskich i urzędowych,
- w przypadku podejrzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie w 2009 r. postępowanie PIW w Grudziądzu było prawidłowe,
- odnośnie uwag dotyczących kontroli przeprowadzanych przez PIW na fermach wskazywano m.in. na brak kontroli w 2009 r. na fermie niosek (PIW w Tucholi), przeprowadzanie kontroli na fermach, ale przedmiotem kontroli nie były zagadnienia dotyczące realizacji krajowego programu (PIW w Brodnicy), w protokołach kontroli nie odnoszono się do sposobu realizacji programu zwalczania salmonelli przez podmiot (PIW w Sępólnie Krajeńskim).

W zaleceniach pokontrolnych z ww. kontroli WIW nakazywał m.in.: wyjaśnić przyczyny braku badań urzędowych i właścicielskich oraz uzupełnić nieścisłości odnośnie badań właścicielskich, przeprowadzać kontrole podmiotów nadzorowanych zgodnie z harmonogramem, przeprowadzić na fermach kontrole pod kątem realizacji krajowego programu, w protokołach z kontroli ferm odnosić się do sposobu realizacji programu, zapewnić nadzór urzędowy w przypadku pobierania próbek z inicjatywy właściciela. Zgodnie

[6] Dz. U. z 2009, Nr 78, poz. 651, obowiązywało do dnia 31.12.2009 r.
[7] Dz. U. z 2009, Nr 173, poz. 1344 ze zm., obowiązywało do dnia 31.12.2010 r.

z pismami PLW w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wszystkie wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 50-51]

Ponadto w 2010 r. WIW przeprowadził kontrole:

- sprawdzającą w PIW w Toruniu ustalając, że brak 1 badania urzędowego wynikał z przerwy w krajowym programie, natomiast brak 2 badań wynikał z wcześniejszej depopulacji stad i braku powiadomienia PLW przez właściciela fermy; świadectwa zdrowia wydane dla stad kur reprodukcyjnych przeznaczonych do uboju zostały wypełnione we wszystkich wymaganych punktach, harmonogramy badań w stadach kur reprodukcyjnych i kur niosek zostały uzupełnione,
- doraźną w PIW w Świeciu przedmiotem której objęto zagadnienia związane z odwołaniem od decyzji PLW nr 5/SE/2010 sygn PIW-425/3/2010 z dnia 26 października 2010 r. Ustalono, że sposób pobierania próbek był prawidłowy. W latach 2008-2010 krajowym programem objętych było 10 stad na fermie, gdzie stwierdzano cykliczne zakażenia w 70% stad pałeczkami Salmonella Virchow i Salmonella Infantis zarówno w badaniach właścicielskich jak i urzędowych. Powyższe cykliczne zakażenia 70% stad mogły wskazywać na nieodpowiedni poziom bezpieczeństwa epizootycznego fermy i brak właściwych standardów bioasekuracji. PLW w Świeciu w decyzji nr 5/SE/2010 z 26.10.2010r. nakazał podjęcie działań mających na celu poprawę warunków zoohigienicznych.

[Dowód: akta kontroli str. 144]

W 2011 r. WIW przeprowadził 15 kontroli w PIW w: Bydgoszczy, Tucholi, Aleksandrowie Kujawskim, Świeciu, Nakle nad Notecią, Toruniu, Grudziądzu, Inowrocławiu, Golubiu-Dobrzyniu, Lipnie, Chełmnie, Rypinie, Brodnicy, Sępólnie Krajeńskim i Radziejowie na terenie których realizowane były krajowe programy zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych kur i stadach niosek. W ww. kontrolach WIW odnotowywał liczbę ferm objętych programem oraz:

a) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z 20 kwietnia 2010 r. oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 27 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus) na 2011 r."[8] zwanego dalej „rozporządzeniem Rady Ministrów z 27 kwietnia 2011 r.", (na terenie 6 PIW nie dotyczyło - brak ferm objętych programem) WIW ustalił, że:

[8] Dz. U. z 2011, Nr 98, poz. 567

- odnośnie prawidłowości wykonywania badań właścicielskich: w 5 przypadkach było prawidłowe, w 3 przypadkach (PIW w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Golubiu – Dobrzyniu) brakowało wykonania poszczególnych badań właścicielskich, w 1 przypadku (PIW w Świeciu) wymagane badania właścicielskie w 4 tygodniu życia przeprowadzono w 1 stadzie w wieku 3 tygodni,
- odnośnie prawidłowości wykonywania badań urzędowych: w 5 przypadkach było prawidłowe, w 4 przypadkach brakowało potwierdzenia w dokumentacji sprawowania urzędowego nadzoru nad pobieraniem próbek u piskląt jednodniowych (PIW w Świeciu, Nakle n. Notecią, Inowrocławiu, Golubiu – Dobrzyniu) oraz brak 3 badań urzędowych rutynowych i 2 badań urzędowych dodatkowych (PIW w Golubiu -Dobrzyniu),
- sposób prowadzenia dokumentacji był w 8 przypadkach prawidłowy, w 1 przypadku (PIW w Inowrocławiu) w dokumentacji z kontroli przeprowadzonej na fermie drobiu 04076407 zawarto protokół z kontroli sprawdzającej z 20 lipca 2010 r., który w treści nie zawierał wszystkich elementów wymaganych art. 19d ustawy z 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej[9],
- w przypadkach wystąpienia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwach: działania 2 PIW były prawidłowe (PIW w Aleksandrowie Kujawskim, Nakle n. Notecią),
- w 1 przypadku (PIW w Bydgoszczy) stwierdzono wystąpienie Salmonelli w 2010 r. w okresie braku obowiązującego rozporządzenia wprowadzającego program,
- analiza dokumentacji w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Inowrocławiu) wykazała, że: badanie urzędowe skuteczności dezynfekcji przeprowadzono poprzez pobranie niewłaściwej liczby wymazów powierzchniowych, w dokumentacji likwidacji ogniska brakowało kompletu dokumentów źródłowych na podstawie których dokonano wyceny wartości rynkowej kur i jaj, brakowało powiadomienia PLW o planowanej wysyłce jaj wylęgowych pochodzących z zakażonego stada,
- analiza dokumentacji w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Golubiu - Dobrzyniu) wykazała, że: brakowało badania paszy w ramach dochodzenia epizootycznego oraz ewentualnego badania wody, brakowało powiadomienia zakładu wylęgu drobiu oraz właściwego PLW, wydana decyzja administracyjna nie obejmowała wszystkich wymaganych restrykcji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

[9] Dz. U. z 2010, Nr 112, poz. 744 ze zm.

b) w zakresie realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 września 2009 r. oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura (Gallus gallus)" na 2011 r.[10] (na terenie 2 PIW nie dotyczyło - brak ferm objętych programem) WIW ustalił, że:

- odnośnie prawidłowości wykonywania badań właścicielskich: w 9 przypadkach było prawidłowe, w 2 przypadkach (PIW w Tucholi i Świeciu) brakowało dokumentów potwierdzających wykonanie badań 2 tyg. przed nieśnością lub przed przeniesieniem do jednostki nieśnej, 1 badanie opóźnione o 7 tygodni, brak badania w wieku 24+/- 2 tyg., w 1 przypadku (PIW w Brodnicy) badania właścicielskie dotyczyły narządów, brakowało wyników badania kału,
- odnośnie prawidłowości wykonywania badań urzędowych: w 10 przypadkach było prawidłowe, w 1 przypadku (PIW w Radziejowie) badanie urzędowe wykonane w ramach postępowania administracyjnego nie uwzględniło procedury pobierania próbek, w 1 przypadku (PIW w Nakle n. Notecią) badanie urzędowe dodatkowe w 24 +/- 2 tygodniu życia stada wstawionego do obiektu po likwidacji stada zakażonego wykonano z opóźnieniem w wieku 39 tygodni, w 1 przypadku (PIW w Tucholi) brakowało przeprowadzenia na fermie badania urzędowego w 2010 r.,
- sposób prowadzenia dokumentacji był prawidłowy,
- w przypadku stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie w 2010 r. działania PIW w Świeciu były prawidłowe,
- w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Golubiu - Dobrzyniu) w dokumentacji potwierdzającej przekazanie jaj konsumpcyjnych do utylizacji brakowało odniesienia do ilości sztuk jaj wykazanych w protokole szacowania wartości rynkowej jaj (zapisy w dokumencie handlowym oraz na fakturze odnosiły się wyłącznie do kilogramów), wydana decyzja administracyjna nie obejmowała wszystkich wymaganych restrykcji zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie w 2011 r. (PIW w Radziejowie) w dokumentacji występowała niezgodność sztuk zwierząt w zakażonym stadzie wykazana w protokole dochodzenia epizootycznego z 15.06.2011 r., protokole pobrania próbek z 15.06.2011 r., sprawozdaniu z badań z 21.06.2011 r., piśmie

[10] Dz. U. z 2011, Nr 98, poz. 566

PIW/060/128/2011 z 24.06.2011 r. oraz brakowało decyzji uchylających decyzje z 22.06.2011 r. i 24.08.2011 r.,

- w 2 przypadkach (PIW w Świeciu i Golubiu-Dobrzyniu) w protokołach z kontroli ferm powoływano się na nieobowiązujący akt prawny,
- w 2 przypadkach (PIW w Aleksandrowie Kujawskim i Inowrocławiu) w protokołach z kontroli ferm nie odniesiono się do realizacji niektórych obowiązków hodowcy wynikających z rozporządzenia wprowadzającego krajowy program,
- w 1 przypadku (PIW w Grudziądzu) w protokołach kontroli ferm nie odnoszono się do sposobu realizacji programu zwalczania salmonelli przez podmiot, tj. terminowość, sposób prowadzenia dokumentacji, sposób i prawidłowość pobierania próbek.

W zaleceniach pokontrolnych z ww. kontroli WIW nakazywał m.in.: wyegzekwować prawidłowe i terminowe prowadzenia badań tzw. właścicielskich, przeprowadzić brakujące kontrole urzędowe, każdorazowo sprawować nadzór urzędowy nad pobieraniem próbek od piskląt jednodniowych i potwierdzać to stosowną dokumentacją, protokoły z kontroli ferm poszerzyć o brakujące elementy, w dokumentacji z likwidacji stad zawierać komplet dokumentów na podstawie których dokonano wyceny wartości rynkowej zwierząt i jaj. Zgodnie z pismami PLW w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wszystkie wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 47-48]

W 2011 r. w PIW w Inowrocławiu została przeprowadzona 1 kontrola doraźna obejmująca zagadnienia związane ze skargami Kujawsko-Pomorskiego Zrzeszenia Hodowców Drobiu i Producentów Jaj. Kontrolą objęto okres od 2007 r. W ww. kontroli ustalono, że w dokumentacji dotyczącej zakażeń stad pałeczkami Salmonella spp. i ich likwidacji w ramach realizacji rozporządzeń wprowadzających krajowe programy :

- spośród wydanych 39 decyzji administracyjnych (w tym 14 decyzji dotyczących nakazu likwidacji zakażonych stad i/lub jaj wylęgowych) 3 decyzje nie posiadały potwierdzenia odbioru, w przypadku 12 osobistych potwierdzeń odbioru decyzji w 12 decyzjach widniał podpis adresata bez daty odbioru decyzji,
- pisma przewodnie do próbek urzędowych z 1 wyjątkiem były zaopatrzone w podpis właściciela fermy świadczący o braku uwag co do sposobu pobrania próbek urzędowych, w 1 przypadku wniesiono uwagi, co nie zostało uwzględnione jako zasadne; lekarze urzędowi pobierający próbki urzędowe - zgodnie z oświadczeniem - każdorazowo byli

zabezpieczeni jednorazową odzieżą ochronną oraz były używane jednorazowe jałowe zestawy do pobierania próbek podeszwowych,

- błąd pisarski (nr kurnika i serotyp Salmonelli) w decyzji nr PIW - 417/03/07 z 28 czerwca 2007 r. nie wpłynął w sposób negatywny na całokształt postępowania PLW z uwagi na wydanie kolejnej decyzji nr PIW - 417/06/07 z 3 lipca 2007 r. prostującej te błędy oraz nakazującej likwidację zakażonego stada i jaj wylęgowych,
- jednorazowa odmowa wypłaty odszkodowania za przetworzone jaja wylęgowe (decyzja PIW 4017/04/2009 z 29 maja 2009 r.) była przedmiotem postępowania cywilnego Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z 25 stycznia 2010 r. zgodnie z którym zasądzono odszkodowanie,
- decyzje uchylające PIW nr 417/13/07, 417/12/07, 417/14/07 uchylające zaskarżone decyzje nie zawierały pełnego uzasadnienia prawnego i faktycznego.

W zaleceniach pokontrolnych z ww. kontroli WIW nakazywał, aby wszystkie decyzje administracyjne niezależnie od ich treści przekazywać za potwierdzeniem odbioru, a w przypadku odbioru osobistego oprócz podpisu właściciela umieszczać także datę odbioru decyzji, natomiast w decyzjach administracyjnych, które uchylają wydane wcześniej decyzje zawierać pełne uzasadnienie faktyczne i prawne. Zgodnie z pismem PLW w Inowrocławiu w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wszystkie wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 144]

W 2012 r. (do 22 maja) WIW przeprowadził 3 kontrole w PIW w: Tucholi, Aleksandrowie Kujawskim i Bydgoszczy, na terenie których realizowane były krajowe programy zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych kur i stadach niosek. W ww. kontrolach WIW odnotowywał liczbę ferm objętych programem oraz:

a) w zakresie realizacji ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus) na 2011 r.", WIW ustalił, że:

- odnośnie prawidłowości wykonywania badań właścicielskich w stadach: brakowało pojedynczych badań w 2011 r. na 4 fermach (PIW w Bydgoszczy),
- wykonywanie badań urzędowych w stadach było prawidłowe,
- sposób prowadzenia dokumentacji był prawidłowy,
- w wyniku postępowania w przypadku stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Aleksandrowie Kujawskim) decyzją PIW -411/S/6/2011 z 7 grudnia 2011 r. nałożono na hodowcę obowiązek poprawy warunków zoohigienicznych

w gospodarstwie oraz przedłożenia programu naprawczego opracowanego w oparciu o wytyczne z krajowego programu oraz w związku z faktem, iż było to powtórne zakażenie na ww. fermie zostało przeprowadzone odrębne postępowanie administracyjne WLW,

- analiza dokumentacji w postępowaniu stwierdzenia Salmonelli Enteritidis w gospodarstwie (PIW w Bydgoszczy) wykazała, że w protokole dochodzenia epizootycznego brakowało informacji o rodzaju ujęcia wody, w dokumentacji ogniska brakowało powiadomienia zakładu wylęgu drobiu o stwierdzonym zakażeniu w stadzie, brakowało dokumentu potwierdzającego nadzór PLW nad oczyszczaniem i dezynfekcją w ognisku choroby, wydana decyzja administracyjna PIW nr 42/425/z/2011 z 15 czerwca 2011 r. nie wyczerpywała wszystkich środków, które powinny być zastosowane na fermie, tj. m.in. brakowało blokady fermy, brakowało sprecyzowania dotyczącego postępowania z jajami ze stada zakażonego, brakowało nakazu dezynfekcji jaj po zbiorze.

b) w zakresie realizacji ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura (Gallus gallus)" na 2011 r., WIW ustalił, że:

- wykonywanie badań właścicielskich w stadach było prawidłowe,
- wykonywanie badań urzędowych w stadach było prawidłowe,
- w zakresie prowadzenia dokumentacji ustalono, że wystąpił brak pełnej kontroli nad depopulacją stad na fermie, tj. duże różnice pomiędzy obsadą na fermie a ilością depopulowaną (PIW w Bydgoszczy),
- w zakresie przeprowadzanych przez PIW w Tucholi kontroli ferm niosek nie odnoszono się w całości do realizacji ww. rozporządzenia z dnia 27 kwietnia 2011 r.

W zaleceniach pokontrolnych z ww. kontroli WIW nakazywał: w 1 przypadku w kontrolach ferm niosek odnosić się w całości do realizacji rozporządzeń Rady Ministrów wprowadzających krajowy program na dany rok (PIW w Tucholi), w 1 przypadku (PIW w Bydgoszczy) w protokole dochodzenia epizootycznego w sytuacji podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zawierać informację o rodzaju ujęcia wody na fermie drobiu oraz o przyczynach odstąpienia od jej badania, każdorazowo w przypadku zakażenia Salmonellą w stadach drobiu powiadamiać Zakład Wylęgu Drobiu, oczyszczanie i dezynfekcję na fermie drobiu po likwidacji stada zakażonego każdorazowo odbywać pod nadzorem PLW, wyegzekwować terminowość i prawidłowość przeprowadzania badań właścicielskich, w decyzjach administracyjnych dotyczących stada zakażonego salmonellą zawierać wszystkie niezbędne środki jakie należy zastosować w celu skutecznej likwidacji ogniska choroby,

wyjaśnić przyczyny dużych różnic między obsadą na fermie a ilością depopulowaną kur. W 1 przypadku nie wydano zaleceń odnośnie realizacji ww. krajowych programów (PIW w Aleksandrowie Kujawskim). Zgodnie z pismami PLW w Tucholi i Bydgoszczy w odpowiedzi na ww. zalecenia pokontrolne wnioski zostały zrealizowane.

[Dowód: akta kontroli str. 49]

Zespół finansowo księgowy WIW w trakcie kontroli w PIW sprawdza prawidłowość realizacji dochodów i wydatków za 1 – 2 miesiące w roku. Dokumenty w zakresie naliczania wynagrodzeń podlegają weryfikacji w zakresie formalno – rachunkowym, a także pod względem poprawności klasyfikacji i ich uregulowania.

[Dowód: akta kontroli str. 139]

W 2012 r. Wojewódzki Inspektor Weterynaryjny ds. oceny działalności Inspekcji Weterynaryjnej (audytor) przeprowadził w PIW: w Chełmnie, Mogilnie, Nakle i Golubiu – Dobrzyniu audyt kontroli urzędowych (badania) dotyczące zdrowia zwierząt prowadzone przez PLW w ramach programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badań kontrolnych zakażeń zwierząt (w tym m.in. program zwalczania niektórych serotypów Salmonella). Zakres przedmiotowy audytu obejmował: planowanie badań dotyczących zwalczania, rozpoznawania i monitorowania chorób zakaźnych zwierząt w 2011 i 2012 r., ocenę analizy ryzyka wystąpienia zachorowań, organizację i realizację planów badań, wyznaczanie i upoważnienia do badań oraz kontrolę ich prawidłowości i skuteczności, analizę i zarządzanie wynikami badań przez PLW i podległe im zespoły PIW. Audytor stwierdził, że dokumentacja obejmująca planowanie urzędowych badań zdrowia zwierząt w 2011 r. i 2012 r. potwierdzała prawidłowe założenie systemu kontroli urzędowych w tym zakresie. Nie stwierdzono niezgodności w terminowym wykonaniu urzędowych badań oraz dokumentowania kontroli – badań.

[Dowód: akta kontroli str. 143]

3.2. Odwołania od decyzji PLW rozstrzygane przez WLW w związku z realizacją krajowych programów zwalczania wybranych serotypów Salmonelli

W związku z realizacją krajowych programów zwalczania wybranych serotypów Salmonelli w latach 2007 – 2012 (10 maja) do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii wpłynęło 9 odwołań od decyzji wydanych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii oraz 3 skargi od decyzji Kujawsko-Pomorskiego WLW utrzymujących w mocy decyzje wydane przez PLW skierowane do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy , tj.:

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (do 10 maja)	ogółem
liczba odwołań od decyzji PLW złożonych do WLW	3	3	0	2	0	1	9
liczba odwołań od decyzji WLW wydanych w II instancji (skargi do WSA)	0	2	0	0	0	1	3

[Dowód: akta kontroli str. 28-29]

2007 rok

1. Decyzją PIW-417/03/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. PLW w Inowrocławiu w związku ze stwierdzeniem obecności pałeczek Salmonella Typhimurium wprowadził nakazy i zakazy dotyczące stada kur reprodukcyjnych w Specjalistycznym Gospodarstwie Rolnym w Inowrocławiu. Decyzją PIW-417/06/07 z dnia 3 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu wprowadził dla ww. hodowców kolejne nakazy postępowania z zakażonym stadem. Decyzją PIW-417/10/07 z 4 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu w związku z wydaniem decyzji PIW-417/06/07 z dnia 3 lipca 2007 r. uchylił swoją decyzję PIW-417/03/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. W dniu 6 lipca 2007 r. do WLW wpłynęło odwołanie hodowcy od ww. decyzji PLW PIW-417/03/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. i PIW-417/06/07 z dnia 3 lipca 2007 r. uzasadnione faktem, że w ww. decyzjach podano różne wersje szczepów bakterii i podano różne numery kurników. Decyzją PIW-417/13/07 z 9 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu uchylił swoją decyzję nr PIW-417/06/07 z 3 lipca 2007 r., a następnie decyzją PIW-417/16/07 z 23 lipca 2007 r. w wyniku otrzymanego sprawozdania z badania urzędowego przeprowadzonego w ZHW w Bydgoszczy wprowadził nakazy i zakazy dotyczące stada kur reprodukcyjnych oraz nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na istniejące zagrożenie epizootyczne i epidemiologiczne.

2. Decyzją PIW-417/07/07 z dnia 3 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu w związku z wykryciem pałeczek Salmonella Enteritidis wprowadził nakazy i zakazy dotyczące stada kur reprodukcyjnych w Fermie Drobiu z Inowrocławia. W dniu 6 lipca 2007 r. do WLW wpłynęło odwołanie hodowcy od ww. decyzji PLW PIW-417/07/07 z dnia 3 lipca 2007 r. uzasadnione faktem, że próba pobrana na fermie nie może być uznana za prawidłową oraz występują nieścisłości w datowaniu pobrania prób. Decyzją PIW-417/14/07 z 9 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu uchylił swoją decyzję PIW-417/07/07 z dnia 3 lipca 2007 r., a następnie decyzją PIW 417/17/07 z 23 lipca 2007 r. w wyniku otrzymanego sprawozdania z badania urzędowego przeprowadzonego w ZHW w Bydgoszczy wprowadził nakazy i zakazy

dotyczące stada kur reprodukcyjnych oraz nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na istniejące zagrożenie epizootyczne i epidemiologiczne.

3. Decyzją PIW-417/02/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. PLW w Inowrocławiu w związku ze stwierdzeniem obecności pałeczek Salmonella Typhimurium wydał fermie jaj reprodukcyjnych (PL 04076406) nakazy i zakazy dotyczące zakażonego stada kur. W dniu 2 lipca 2007 r. do WLW wpłynęło odwołanie hodowcy od ww. decyzji PLW PIW-417/02/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. z wnioskiem o uchylenie lub zawieszenie wykonana decyzji oraz o zarządzenie powtórnego pobrania urzędowych prób do badań sprawdzających w celu potwierdzenia lub wykluczenia obecności pałeczek Salmonella. Decyzją PIW 417/05/07 z 3 lipca 2007 r. PLW w Inowrocławiu wprowadził nakazy i zakazy dotyczące stada kur reprodukcyjnych oraz decyzją PIW-417/09/07 z 4 lipca 2007 r. w związku z wydaniem decyzji PIW-417/05/07 z dnia 3 lipca 2007 r. uchylił swoją decyzję PIW-417/02/07 z dnia 28 czerwca 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 28, 32-37]

2008 rok

1. Decyzją nr 97 z 31 grudnia 2007 r. PIW-425/3/2007 PLW w Świeciu w związku z dodatnim wynikiem badania urzędowego w kierunku zakażenia pałeczkami Salmonella Enteritidis w stadzie kur reprodukcyjnych wydał Fermie Drobiu nakazy i zakazy dotyczące dalszego postępowania. W dniu 2 stycznia 2008 r. do WLW wpłynęło odwołanie hodowcy od ww. decyzji PLW nr 97 (PIW-425/3/2007) z wnioskiem o pobranie kolejnych prób do badań laboratoryjnych z uwagi na wątpliwości dotyczące dwóch poprzednich próbek w zakresie ich różnicowania na szczepy szczepionkowe oraz izobaty terenowe. Pismem W.z-411/28-1/2008 WLW wyraził zgodę na powtórne badanie wyizolowanego szczepu pałeczki Salmonella na fermie w celu przeprowadzania testu różnicującego szczep szczepionkowy Salmonella od szczepu „terenowego". Decyzją nr W.z-411/28-1a/2008 z 18 stycznia 2008 r. WLW – po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego - postanowił utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję PLW w Świeciu nr 97 z 31 grudnia 2007 r. znak: PIW-425/3/2007.

2 i 3. Decyzjami: PIW-4213/4/2008 oraz PIW-4213/4a/2008 z 25 czerwca 2008 r. PLW w Aleksandrowie Kujawskim nakazał Fermie Drobiu J.Cz. i Gospodarstwu Rolnemu J. Cz. dostarczanie i przeprowadzanie analizy próbek pobieranych w ramach zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura w zatwierdzonych laboratoriach wskazanych w ust. 1.5 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2007 r. w sprawie wprowadzenia „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonelli w stadach hodowlanych gatunku kura (Gallus gallus) na lata 2007-2009" w celu realizacji

obowiązków wynikających z tego rozporządzenia. Postępowanie administracyjne wszczęte przez PLW w Aleksandrowie Kujawskim celu sprawdzenia realizacji obowiązków hodowcy wynikających z ww. rozporządzenia wykazało, że po okresie wdrożenia ww. rozporządzenia rozpoczęto regularne próbkobrania i spełniały one wymogi nałożone przepisami rozporządzenia, natomiast badania te były dokonywane przez Weterynaryjne Laboratorium Diagnostyczne SLW BIOLAB w Ostródzie zatwierdzone przez Głównego Lekarza Weterynarii do wykrywania pałeczek Salmonella, ale nie w ramach przedmiotowego programu. W dniu 17 lipca 2008 r. do WLW wpłynęły odwołania od decyzji PLW w Aleksandrowie Kujawskim nr PIW-4213/4/2008 oraz PIW-4213/4a/2008 z 25 czerwca 2008 r. uzasadnione faktem, że hodowcy nie zgadzali się z nakazem dostarczania i badania próbek na własny koszt w laboratorium Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Bydgoszczy, które zostało zatwierdzone w ramach krajowego programu z uwagi na fakt, że taki obowiązek nie wypływa z żadnej normy prawnej. Decyzjami W.z-411/28-8a/2008 i W.z-411/28-8b/2008 z 13 sierpnia 2008 r. WLW utrzymał w mocy ww. decyzje PLW w Aleksandrowie Kujawskim. Pismami z dnia 1 września 2008 r. hodowcy złożyli do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Bydgoszczy skargi na decyzje Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z 13 sierpnia 2008 r. (W.z-411/28-8a/2008 i W.z-411/28-8b/2008) utrzymujące w mocy decyzje PLW w Aleksandrowie Kujawskim. Wyrokami (sygn. akt II SA/Bd 800/08 i sygn. akt II SA/Bd 799/08) z dnia 17 grudnia 2008 r. WSA w Bydgoszczy oddalił ww. skargi. Pismem z dnia 25 marca 2009 r. WSA przekazał do WLW odpis skargi kasacyjnej z 20 marca 2009 r. wniesionej przez hodowców do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA w Warszawie) od ww. wyroków z 17 grudnia 2008 r. w sprawie skargi na decyzje WLW z 13 sierpnia 2008 r. NSA wyrokami z 14 kwietnia 2010 r. (sygn. akt II OSK 550/09 i sygn. akt II OSK 668/09) oddalił skargi kasacyjne.

[Dowód: akta kontroli str. 28, 32-37]

2010 rok

1. Decyzją nr 5/SE/2010 z 26 października 2010 r. (PIW-425/3/2010) PLW w Świeciu w związku z dodatnimi wynikami badań w kierunku zakażenia pałeczkami Salmonella Enteritidis oraz Salmonella Infantis w stadzie kur niosek hodowcy PL04141303 wydał zakazy i nakazy dotyczące dalszego postępowania z zakażonym stadem. W dniu 12 listopada 2010 r. do WLW wpłynęło odwołanie od ww. decyzji PLW w Świeciu, gdyż hodowca kwestionował rzetelność wyników przeprowadzonych badań. Decyzją nr WIW.z-411/3-19/2010 z 16 listopada 2010 r. WLW zmienił w 1 punkcie treść zaskarżonej ww. decyzji PLW oraz utrzymał w mocy w pozostałej części.

2. Decyzją PIW-ZOZ-417/01/10 PLW w Inowrocławiu uznał stado kur reprodukcyjnych hodowcy PL 04076406 za zakażone pałeczkami Salmonella Infantis i wydał zakazy i nakazy dotyczące dalszego postępowania. Pismem z dnia 23 sierpnia 2010 r. hodowca złożył odwołanie od ww. decyzji PLW nie zgadzając się z rzetelnością wyników stanowiących podstawę wydania decyzji. Decyzją nr WIW.z-411/28-26f/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 r. WLW zmienił ww. zaskarżoną decyzję PLW w Inowrocławiu w jednym punkcie oraz utrzymał w mocy w pozostałej części.

[Dowód: akta kontroli str. 28-29, 32-37]

2012 rok

Decyzją PIW -411/s/2-15/2011 z 30 grudnia 2011 r. PLW w Aleksandrowie Kujawskim umorzył postępowanie w sprawie zwrotu Fermie Drobiu J. Cz. poniesionych kosztów utylizacji jako odpadów kat. 2 ściółki i odchodów z kurników, w których utrzymywany był zakażony drób (jako wykonanie nakazu wynikającego z decyzji PIW-411/S/2/2011 z 27.07.2011r.). W dniu 24 stycznia 2012 r. do WLW wpłynęło odwołanie od ww. decyzji. Decyzją WIWz.913.26.28.2011 (p-1) z 23 lutego 2012 r. WLW utrzymał w mocy ww. zaskarżoną decyzję PLW. Pismem z dnia 23 marca 2012 r. Ferma Drobiu J. Cz. złożyła do WSA w Bydgoszczy skargę na decyzję Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z 23 lutego 2012 r. WIWz.913.26.28.2011 (p-1) utrzymującą w mocy decyzję PLW w Aleksandrowie Kujawskim. Ww. skarga wraz z odpowiedzią i aktami sprawy została przekazana przez WIW do WSA w Bydgoszczy w dniu 26 kwietnia 2012 r. – sprawa w toku.

[Dowód: akta kontroli str. 29, 36-37]

Odnośnie prowadzonego nadzoru nad decyzjami o przyznaniu odszkodowań w ramach realizacji krajowych programów zwalczania serotypów Salmonelli w stadach kur Izabela Smulska – Starszy Inspektor Weterynaryjny ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wyjaśniła, że: *„(...) Decyzje o przyznaniu odszkodowań są przedmiotem analizy merytorycznej po przesłaniu do wiadomości Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii oraz przedmiotem weryfikacji podczas kontroli Powiatowych Lekarzy Weterynarii województwa kujawsko-pomorskiego."*

[Dowód: akta kontroli str. 39]

W latach 2007 – 2012 (30 maja) PLW z województwa kujawsko-pomorskiego przekazywali do WIW w Bydgoszczy informacje dotyczące powództw skierowanych do sądów w sprawach dotyczących wysokości odszkodowań lub odmowy ich przyznania, tj.:

1. PLW w Sępólnie Krajeńskim wydał w dniu 30 czerwca 2008 r. nakaz fizycznej likwidacji stada kur hodowlanych należącego do Spółdzielni Rolników Indywidualnych z uwagi na

stwierdzenie wystąpienia Salmonelli Enteritidis. W dniu 8 września 2008 r. PLW odmówił przyznania i wypłaty odszkodowania ze względu na ustalenie prawdopodobieństwa zakażenia stada ze stada, z którego pochodziły pisklęta jednodniowe. Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2009 r. (sygn. IC 553/08) Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zasądził wypłatę odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 września 2009 r. oddalono apelację i zasądzono wypłatę odszkodowania wraz z odsetkami i kosztami procesu.

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

2. PLW w Sępólnie Krajeńskim wydał w dniu 5 września 2008 r. nakaz fizycznej likwidacji stada kur hodowlanych należącego do Spółdzielni Rolników Indywidualnych z uwagi na stwierdzenie wystąpienia Salmonelli Enteritidis. W dniu 5 listopada 2008 r. PLW odmówił przyznania i wypłaty odszkodowania ze względu na ustalenie prawdopodobieństwa zakażenia stada ze stada, z którego pochodziły pisklęta jednodniowe. Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2009 r. (sygn. IC 658/08) Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zasądził wypłatę odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami.

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

3. PLW w Inowrocławiu wydał w dniu 30 marca 2009 r. decyzję (PIW 417/04/09) nakazującą Specjalistycznemu Gospodarstwu Rolnemu m.in. przekazanie jaj wylęgowych pochodzących od kur zakażonych pałeczkami Salmonella Typhimurium do zakładu przetwórczego z zastosowaniem obróbki cieplnej gwarantującej zabicie pałeczek Salmonella. W dniu 29 maja 2009 r. PLW odmówił przyznania odszkodowania za jaja wylęgowe przekazane do zakładu przetwórczego powołując się na art. 49 ust. 5 i 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych oraz na potrzebę ograniczania rozmiaru strat materialnych. Wyrokiem z dnia 25 stycznia 2010 r. (sygn. IC 361/09) Sąd Rejonowy w Inowrocławiu zasądził wypłatę odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami.

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

4. Decyzją PIW417/05/09 z 20 sierpnia 2009 r. PLW w Inowrocławiu uznał stado kur hodowców D. i E. Sz. za zakażone pałeczkami Salmonella Eneritidis oraz nakazał m.in. zniszczenie jaj wylęgowych, zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów. PLW odmówił hodowcom przyznania odszkodowania za przekazane do uboju zakażone stado ze względu na nieprawidłowości i sprzedaż stada przez hodowcę w dniu 19 sierpnia 2009 r., tj. przed otrzymaniem dodatniego urzędowego wyniku badania. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z 31 października 2011 r. (sygn. IC 131/11)

oddalono powództwo przeciwko PLW w Inowrocławiu, natomiast wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 26 kwietnia 2012 r. oddalono apelację.

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

5. Decyzją PIW-ZOZ/417/01/10/odszkod. z 21 września 2010 r. PLW w Inowrocławiu przyznał Specjalistycznemu Gospodarstwu Rolnemu odszkodowanie za zlikwidowane zakażone stado kur. Hodowca złożył w dniu 27 października 2010 r. pozew do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu ze względu na zaniżoną - jego zdaniem - wycenę wartości zlikwidowanego stada. W odpowiedzi na pozew pismem z dnia 7 marca 2011 r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Bydgoszczy Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wnosiła o oddalenie powództwa.

Izabela Smulska – Starszy Inspektor Weterynaryjny ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wyjaśniła, że: *„Na dzień dzisiejszy brak wiedzy co do dalszego toku sprawy."*

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

6. Decyzją PIW-ZOZ/417/02/10/odszk. z 27 września 2010 r. PLW w Inowrocławiu przyznał M.G. odszkodowanie za ubite kury reprodukcyjne oraz zlikwidowane jaja wylęgowe. Hodowca zaskarżył ww. decyzję do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu ze względu na wysokość przyznanego odszkodowania. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 22 marca 2012 r. oddalono zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego.

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

7. Decyzją PIW-ZOZ/417/05/11/(13) z 15 grudnia 2011 r. PLW w Inowrocławiu odmówił przyznania odszkodowania R.G. za ubite kury reprodukcyjne zakażone pałeczkami Salmonella Enteritidis w związku ze stwierdzeniem wystąpienia w gospodarstwie po raz trzeci zakażenia pałeczkami Salmonella objętymi programem zwalczania (dwa przypadki zakażeń w 2010 r., trzeci przypadek w 2011 r.).

Izabela Smulska – Starszy Inspektor Weterynaryjny ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wyjaśniła, że: *„Wniesiono powództwo do Sądu Rejonowego sprawa w toku postępowania."*

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

8. Decyzją nr 37/2009 z dnia 9 lutego 2009 r. (PIW4111-3/2008) PLW w Tucholi odmówił Gospodarstwu Rolno-Drobiarskiemu przyznania i wypłaty odszkodowania za zlikwidowane stado kur niosek zakażonych pałeczkami Salmonella Enteritidis oraz za zniszczone jaja konsumpcyjne ze względu na nieprawidłowości wynikające z realizacji postanowień decyzji PLW przez hodowcę dotyczące złamania zakazu przemieszczania drobiu do gospodarstwa.

Izabela Smulska – Starszy Inspektor Weterynaryjny ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wyjaśniła, że: *„Sprawa w toku postępowania sądowego."*

[Dowód: akta kontroli str. 30-31, 37-38]

Odnośnie wykorzystania przez WLW przypadków skierowania powództw do sądów z tytułu decyzji w sprawie odszkodowań do usprawnienia wykonywania zadań PLW, Izabela Smulska – Starszy Inspektor Weterynaryjny wyjaśniła, że: *„ (1) Odmowa wypłaty odszkodowania za zakażone stada hodowlane w roku 2008 ze względu na ustalone prawdopodobieństwo przeniesienia zakażenia stada piskląt jednodniowych z gospodarstwa pochodzenia, zakończona wyrokami zasądzającymi wypłatę odszkodowań, przesłana została do wiadomości Głównego Lekarza Weterynarii. Okoliczności odmowy odszkodowania uwzględnione przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sępólnie Krajeńskim skutkowały pojawieniem się nowych zapisów „Krajowego programu(...)" w roku 2010 i 2011, dotyczących odmowy wypłaty odszkodowania za stwierdzenie zakażenia u piskląt jednodniowych.*

(2) Odmowa wypłaty odszkodowania za przetworzone w 2009 r. jaja wylęgowe pochodzące z zakażonego stada kur hodowlanych (za które przyznano odszkodowanie), ze względu na zapisy z 2009 r. dotyczące przyznawania odszkodowań („odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej (...) jaja wylęgowe") i zasądzenie wypłaty odszkodowania w związku z wyrokiem Sądu Rejonowego, również została przesłana do wiadomości Głównego Lekarza Weterynarii. Skutkowało to pojawieniem się nowych zapisów „Krajowego programu(...)" w roku 2010 precyzyjnym określeniem warunków przyznawania odszkodowań za jaja wylęgowe („odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone lub przetworzone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej jaja wylęgowe"). Sprecyzowanie zapisów ułatwiło podejmowanie decyzji przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii dotyczących warunków przyznawania odszkodowań za jaja wylęgowe przetworzone jak i zniszczone.

(3) Odmowa wypłaty odszkodowania za zakażone stado kur hodowlanych w roku 2009, wyrok Sądu Rejonowego oddalający powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii oraz Sądu Apelacyjnego oddalającego apelację, były zgodne z oczekiwaniami organów Inspekcji Weterynaryjnej, z uwagi na nieprawidłowości w postępowaniu hodowcy. Brak jednak wiedzy na dzień dzisiejszy dotyczący złożenia skargi kasacyjnej.

(4) Oddalenie powództw w dwóch kolejnych postępowaniach dotyczących zaskarżenia decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii, co do zaniżenia wartości odszkodowania, również były zgodnie z oczekiwaniami organów Inspekcji Weterynaryjnej.

(5) Odmowa wypłaty odszkodowań za zakażone w 2008 r. stado kur niosek oraz w 2011 r. stado kur hodowlanych są przedmiotem trwających postępowań sądowych."

[Dowód: akta kontroli str. 39-40]

3.3. Informacje przekazywane do GLW o stadach kur objętych programem

Fermy kur hodowlanych objęte „Krajowym programem zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach kur gatunku kura (Gallus gallus)", zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt[11] są zakładami drobiu prowadzącymi działalność nadzorowaną. Podmiot jest zobowiązany spełniać wymagania weterynaryjne. Podjęcie działalności nadzorowanej jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu zamiaru prowadzenia działalności powiatowemu lekarzowi weterynarii (PLW) właściwemu ze względu na miejsce jej prowadzenia, który wydaje decyzje administracyjną na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić działalność, złożony co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem działalności.

PLW po przeprowadzeniu kontroli wydają decyzję stwierdzającą spełnienie wymagań weterynaryjnych (lub odmawiającą stwierdzenie spełnienia wymagań weterynaryjnych). Wydając decyzję PLW nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny. Podmiot prowadzący działalność informuje w formie PLW o zaprzestaniu prowadzenia działalności, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych.

PLW prowadzą rejestry podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną i za pośrednictwem Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii przekazują Głównemu Lekarzowi Weterynarii (GLW) dane zawarte w rejestrze. GLW aktualizuje i umieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii listy podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Przed wdrożeniem „Krajowego programu(...)" Kujawsko- Pomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii zbierał i analizował dane przesłane przez PLW dotyczące ferm kur hodowlanych pod kątem przygotowań do realizacji programu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W trakcie realizacji programu w cyklu rocznym lub półrocznym zbierane były dane dotyczące ferm objętych programem wraz z ilością stad podlegających badaniom.

Fermy kur niosek objęte „Krajowym programem zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach kur gatunku kura (Gallus gallus)", zgodnie z ww. ustawą stanowią

[11] Dz. U. z 2008 r, Nr 213, poz. 1342, ze zm.

działalność utrzymywania zwierząt gospodarskich, w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt.

Podjęcie działalności jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu przez podmiot zamiaru prowadzenia działalności PLW właściwemu ze względu na miejsce jej prowadzenia.

Utrzymywanie drobiu w celu pozyskiwania jaj konsumpcyjnych przeznaczonych do wprowadzenia na rynek podlega rejestracji na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego[12] Podmiotom tym nadaje się weterynaryjny numer identyfikacyjny.

Podmiot prowadzący działalność informuje w formie pisemnej PLW o zaprzestaniu prowadzenia działalności, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem działalności w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych.

PLW prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną. Za pośrednictwem Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii przekazuje GLW informacje „Lista podmiotów zarejestrowanych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 852/2004. Fermy jaj konsumpcyjnych zatwierdzone zgodnie z dyrektywą 2002/4/WE" Główny Lekarz Weterynarii aktualizuje i umieszcza na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat Weterynarii listy podmiotów zarejestrowanych.

Przed wdrożeniem „Krajowego programu(…)" Kujawsko- Pomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii zbierał i analizował dane przesłane przez PLW dotyczące ferm kur niosek pod kątem przygotowań do realizacji programu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Część ferm niosek uczestniczyła w dobrowolnym programie zwalczania Salmonelli zgodnie z Instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.400.D-20/06 z dnia 21 września 2006 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy kontroli i zwalczaniu salmoneloz w stadach towarowych kur.

W trakcie realizacji programu w cyklu rocznym lub półrocznym zbierane były dane dotyczące ferm objętych programem wraz z ilością stad podlegających badaniom.

[Dowód: akta kontroli str. 60-61]

Na podstawie danych uzyskanych z Izby Skarbowej w Bydgoszczy na temat liczby ferm hodowlanych, stad towarowych kur niosek, zakładów wylęgu drobiu – jako działów specjalnych produkcji rolnej, oraz zakłady odchowu drobiu – kur, w odniesieniu do których producenci corocznie składają deklarację o zamierzonej wielkości produkcji, w porównaniu z

[12] Dz. U. z 2006 r., Nr 17, poz. 127, z ze zm.

danymi ujętymi w rejestrach prowadzonych przez PLW stwierdzono następujące rozbieżności:

- producent Cz. M. deklarowana wielkość produkcji 300, 200 w 2008 i 2009 r.(utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych), nie figurował w rejestrze PLW w Brodnicy,
- producent B.H. deklarowana wielkość produkcji 1500, 500, 600, 600, 500, 500 w latach 2007 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie złożył wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w rejestrze PLW w Bydgoszczy,
- producent C.G. deklarowana wielkość produkcji 350, 350, 350, 350, 350, 600 w latach 2007 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie złożył wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w rejestrze PLW w Bydgoszczy,
- producent C.J. deklarowana wielkość produkcji 350, 350, 350, 350, 350 w latach 2007 – 2011 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie złożył wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w rejestrze PLW w Bydgoszczy,
- producent K.J. deklarowana wielkość produkcji 600, 400, 250, 500, 400, 600 w latach 2007 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie złożył wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w rejestrze PLW w Bydgoszczy,
- producent K.K. deklarowana wielkość produkcji 600, 400, 250, 500, 400, 600 w latach 2007 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie złożył wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w rejestrze PLW w Bydgoszczy,
- producent E.L. deklarowana wielkość produkcji 1000, 1000 w roku 2008 i 2009 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) i 3000, 1200 w 2007 i 2012 r. (zakład hodowli zarodowej kur) nie składał wniosku o rejestrację i nie był zarejestrowany w zakresie chowu kur niosek ani produkcji jaj wylęgowych.
- producent A.M. deklarowana wielkość produkcji 300, 300, 500 w latach 2010 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych) nie figurował i nie figuruje w rejestrze PLW w Gołubiu – Dobrzyniu. ,
- producent P.H. deklarowana wielkość produkcji 300, 300, 280 w latach 2010 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych). Nie złożyła wniosku i nie widnieje w rejestrze PLW w Nakle. W toku niniejszej kontroli NIK po otrzymaniu informacji z Izby Skarbowej PLW w Nakle n/Notecią przeprowadził kontrolę która potwierdziła utrzymywanie kur niosek w ilości 200 szt. Według oświadczenia

właściciela deklaracje składane w Urzędzie Skarbowym były większe niż stan rzeczywisty. PLW w Nakle wdrożył postępowania administracyjne.

- producent G.W. deklarowana wielkość produkcji 1040, 800, 500 w latach 2010 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych). Nie złożyła wniosku i nie widnieje w rejestrze PLW w Nakle. Przeprowadzona kontrola potwierdziła utrzymywanie kur niosek w ilości 70 szt. PLW w Nakle wdrożył postępowania administracyjne.
- producent S.J. deklarowana wielkość produkcji 250, 250, 250 w latach 2010 – 2012 (zakład reprodukcji kur). Nie złożył wniosku i nie widnieje w rejestrze PLW w Nakle. Przeprowadzona kontrola potwierdziła utrzymywanie kur niosek w ilości 240 szt. PLW w Nakle wdrożył postępowania administracyjne. Wg oświadczenia właściciela nigdy nie prowadzona była produkcja jaj wylęgowych i prawdopodobnie na fakturach zastosowano niewłaściwy symbol klasyfikacji statystycznej.
- producent S.J. deklarowana wielkość produkcji 250, 250, 250 w latach 2010 – 2012 (zakład reprodukcji kur). Nie złożył wniosku i nie widnieje w rejestrze PLW w Nakle. Przeprowadzona kontrola potwierdziła utrzymywanie kur niosek w ilości 240 szt. PLW w Nakle wdrożył postępowania administracyjne. Wg oświadczenia właściciela nigdy nie prowadzona była produkcja jaj wylęgowych i prawdopodobnie na fakturach zastosowano niewłaściwy symbol klasyfikacji statystycznej.
- producent G.M. deklarowana wielkość produkcji 1000, 1000, 1000, 1000, 1500, 1500 w latach 2007 – 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych). Nie figurował i nie figuruje w rejestrze nadzorowanych podmiotów nie został złożony wniosek o zamiarze rozpoczęcia prowadzenia działalności nadzorowanej. Przeprowadzona przez PLW w Radziejowie kontrola wykazała utrzymywanie około 50 kur niosek.
- producent N.M. deklarowana wielkość produkcji 300 w roku 2012 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych). Nie figurował i nie figuruje w rejestrze Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sępólnie Krajeńskim. PLW wszczął postępowania administracyjne.
- producent G.R. deklarowana wielkość produkcji 1200, 1200 w roku 2007, 2008 (utrzymanie kur niosek w celu umieszczania na rynku jaj konsumpcyjnych). Nie figurował i nie figuruje w rejestrze Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tucholi. Wszczęto postępowanie administracyjne. [Dowód: akta kontroli str. 62-103]

Starszy Inspektor Weterynaryjny d/s zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt Izabela Smulska podała, że Powiatowi Lekarze Weterynarii w Brodnicy Bydgoszczy, Golubiu – Dobrzyniu, Inowrocławiu, Mogilnie, Nakle, Radziejowie, Sępólnie Krajeńskim, Świeciu, Tucholi wszczęli postępowania wyjaśniające lub administracyjne w stosunku do podmiotów, które nie figurowały w rejestrach PLW. Podała również, że dotychczas przeprowadzone kontrole w części podmiotów wykazały aktualną obsadę ferm poniżej 350 sztuk kur niosek, które nie kwalifikowały się do objęcia „Krajowym programem zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach niosek gatunku kura". Powinny one zgłosić do PLW zamiar prowadzenia produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonego do sprzedaży bezpośredniej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi[13].

[Dowód: akta kontroli str. 104]

3.4. Dokonywanie przez WLW analiz i ocen sytuacji epizootycznej, bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, środków żywienia zwierząt i wymagań weterynaryjnych przy ich produkcji

W WIW prowadzono analizę i ocenę sytuacji epizootycznej w województwie kujawsko – pomorskim. Dokonywano analizy danych dotyczących odsetka zakażeń Salmonellą spp. w dorosłych stadach reprodukcyjnych kur, który wynosił: 6,06% w 2007 r., 12,35% w 2008 r., 2,11% w 2009 r., 6,73% w 2010 r., 6,86% w 2011 r.

Odsetek infekcji Salmonella spp. w dorosłych stadach kur towarowych wynosił w latach 2008 – 21,28%, w 2009 r. 5,08%, w 2010 r. 2,6%, 2011 r. 3,08%.

W przypadku wykrycia zakażeń stad kur pałeczkami salmonella spp. Powiatowi Lekarze Weterynarii wdrażali postępowanie administracyjne i czynności weterynaryjne mające na celu zapobieżeniu rozprzestrzeniania się choroby w populacji zwierząt, zwalczanie, zapobieżenie zakażeniom i zatruciom przenoszonym przez żywność m.in. poprzez:

- izolację zakażonego stada, zakaz przemieszczania drobiu z gospodarstwa i do gospodarstwa,
- zakaz wywożenia jaj, zwłok, paszy, ściółki i innych przedmiotów,
- przeprowadzenie dochodzenia epizootycznego mającego na celu ustalenie źródła zakażenia (m.in. pobranie próbek paszy i wody do badań urzędowych, analiza pochodzenia piskląt jednodniowych),

[13] Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej.

- pobieranie próbek do badań urzędowych w pozostałych stadach i obiektach celem określenia statusu epizootycznego na fermie,
- likwidację zakażonego stada poprzez ubój lub zabicie drobiu, w przypadku uboju stada zakażonego, drób przemieszczany był ze świadectwem zdrowia z informacją o zakażeniu po uprzednim powiadomieniu powiatowego lekarza weterynarii właściwego terytorialnie dla ubojni drobiu, celem określenia warunków uboju zakażonego stada,
- unieszkodliwienie zwłok padłego lub zabitego drobiu,
- zniszczenie lub poddanie obróbce termicznej jaj konsumpcyjnych, jaj wylęgowych gwarantującej unieszkodliwienie patogenów,
- zniszczenie lub uzdatnienie pasz, w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku serotypu Salmonella objętego programem,
- zniszczenie lub zagospodarowanie ściółki, odchodów i innych przedmiotów, które mogły ulec skażeniu,
- przeprowadzenie oczyszczania i odkażania,
- przeprowadzenie urzędowych badań dowodzących skuteczność wykonanej dezynfekcji, których ujemne wyniki są podstawą do ponownego zasiedlenia obiektu.

W przypadku stwierdzenia odstępstw od realizacji programów Powiatowi Lekarze Weterynarii podejmowali działania mające na celu doprowadzenie przez hodowców wadliwego stanu do stanu określonego w odpowiednich przepisach. W tym celu m.in.:

- przeprowadzano kontrolę nadzorowanych podmiotów (rutynowe kontrole raz w roku na fermach kur hodowlanych, doraźne i sprawdzające w zależności od potrzeb),
- wydawano decyzję administracyjne zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, nakazujące usunięcie uchybień w określonym terminie lub nakazujące wstrzymanie działalności nadzorowanej czy zakazującej umieszczania na rynku zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego,
- zgłaszano do organów ścigania powiadomień o możliwości popełnienia wykroczenia lub przestępstwa,
- dokonywano odmowy wypłaty odszkodowań za zlikwidowane zakażone stado i/lub jaja.

W przypadku stwierdzenia odstępstw od realizacji programów w ramach nadzoru bieżącego lub podczas kontroli okresowych lub problemowych podejmowano m.in. następujące działania:

- wydawano polecenia i zalecenia pokontrolne,

- przeprowadzano kontrole sprawdzające lub doraźne Powiatowych Lekarzy Weterynarii lub nadzorowanych podmiotów przy udziale PLW,
- prowadzono postępowania wyjaśniające i administracyjne.

[Dowód: akta kontroli str. 105-107]

Wojewódzki Inspektor Weterynaryjny ds. bezpieczeństwa pasz podał, że występowanie pałeczek salmonella w paszy, w tym paszy dla drobiu, nie jest problemem w województwie kujawsko-pomorskim. Przypadki zanieczyszczenia pasz są pojedyncze nie mające wpływu na bezpieczeństwo środków żywienia zwierząt. W każdym przypadku zanieczyszczenia pasz pałeczkami salmonella ustalono źródło pochodzenia paszy, dokonywano wycofania zanieczyszczonej paszy z rynku (dokonywano utylizacji bądź uzdatniania), dokonywano czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i sprzętu. W przypadku gdy zanieczyszczenie dotyczyło paszy z województwa kujawsko-pomorskiego uruchamiano system powiadamiania alarmowego RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed – Krajowy System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych).

[Dowód: akta kontroli str. 23-24]

Salmonella jako kryterium bezpieczeństwa żywności badana jest m.in. w: mięsie mielonym i wyrobach mięsnych spożywanych na surowo, wyrobach z mięsa drobiowego i mięsa z innych gatunków przeznaczone do spożycia po obróbce termicznej, mięsa odkostnionego mechanicznie, żelatynie i kolagenie, serze, maśle i śmietanie wyprodukowanych z mleka surowego lub mleka poddanego obróbce termicznej w temperaturze niższej niż pasteryzacja, mleku i serwatce w proszku, produktach jajecznych.

Salmonella jako kryterium higieny procesu badana jest m.in. w mięsie i produktach mięsnych tj: tuszach wieprzowych, wołowych, baranich, kozich i końskich oraz tuszach drobiowych brojlerów i indyków.

Przedsiębiorstwa sektora spożywczego zobowiązane są powiadamiać PLW o przekroczeniu dopuszczalnych limitów zarówno kryterium bezpieczeństwa żywności jak i higieny procesu. Po otrzymaniu informacji PLW rozpoczyna postępowanie wyjaśniające przyczyny przekroczenia dopuszczalnych limitów, bada źródło pochodzenia zanieczyszczenia. Jeśli zachodzi konieczność, podejmuje czynności związane z wycofaniem produktu z rynku, ustala z przedsiębiorstwem czynności naprawcze i zapobiegawcze aby wyeliminować powtarzalność sytuacji.

W ubojniach drobiu województwa kujawsko – pomorskiego dokonywany jest ubój lub zabicie stad hodowlanych kur i stad kur niosek u których stwierdzona została obecność pałeczek salmonella w ramach realizowanych na fermach krajowych programów zwalczania

pałeczek salmonella. Stada w których stwierdzono obecność pałeczek salmonella objęte zostają decyzją PLW określającą sposób postępowania ze zwierzętami jak również określającą działania na fermie. Decyzja PLW określa również warunki uboju lub zabicia zwierząt ze stad z dodatnim wynikiem badania.

W okresie objętym kontrolą w zakładach województwa kujawsko-pomorskiego dokonano uboju lub zabicia stad kur zakażonych pałeczkami salmonella:

1. stada kur hodowlanych
   - w 2007 r. – zabicie i utylizacja 1 stada,
   - w 2008 r. – wszystkie stada ubijane poza województwem, część stad poddana zabiciu i utylizacji,
   - w 2009 r. – wszystkie stada ubijane poza województwem,
   - w 2010 r. – ubój 1 stada w ubojni na terenie województwa (przetworzenie w zakładzie poza województwem),
   - w 2011 r. wszystkie stada ubijane poza województwem,
   - w 2012 r. (do dnia 23.05.2012 r.) – brak stad zakażonych.
2. stada kur niosek:
   - w 2008 r. – zabicie i utylizacja 5 stad,
   - w 2009 r. – zabicie i utylizacja 1 stada,
   - w 2010 r. - zabicie i utylizacja 1 stada,
   - w 2011 r. – zabicie i utylizacja 1 stada,
   - w 2012 r. (do dnia 23.05.2012 r.) – brak stad zakażonych.

[Dowód: akta kontroli str. 108-111]

***

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontrolerzy informują Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o przysługującym prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokóle kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[14], zwanej dalej „ustawą o NIK");
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokółu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK); w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli pod nr 82.

Bydgoszcz, dnia 15.06 2012 r. Bydgoszcz, dnia 11 czerwca 2012 r.

.....
Bogumiła Mikołajczak
Kujawsko-Pomorski Wojewódzki
Lekarz Weterynarii

.....
Szymon Hałasiewicz
specjalista k. p. z
Delegatury NIK w Bydgoszczy

Sylwia Woźniak-Waszak
.....
Sylwia Woźniak-Waszak
starszy inspektor k. p. z
Delegatury NIK w Bydgoszczy

[14] Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.